Mr. M.ČULITIS
47 Fulton Ave
Toronto

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
02—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

11./136. n-rs. TREŠDIEN, 1953. G. 11. FEBRUĀRĪ 3. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš, 102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Sludinājumu maksa: slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par vienu collas telpu 1 slejā

HOLANDE TURPINĀS BRUŅOTIES

Sakarā ar plūdu briesmām un milzīgiem saimnieciskiem zaudējumiem, Amerikas ārlietu ministrs Dalless apsolījis Holandei pietiekamu palīdzību, lai viņa varētu sabalansēt savu budžetu un varētu turpināt arī savu iesākto aizsardzības plānu.

Hāgā, Džons Fosters Dalless, ieradies plūdu novājinātajā Holandē, nekavējoties sāka izstrādāt papildus plānus par palielinātu ASV palīdzību Holandei, lai pēdējā varētu netraucēti piedalīties aizsardzības plānā. Dalless grib, lai līdz aprīlim plāns jau uzrādītu progresu. Bet negaidītie un briesmīgie plūdi, kas pilnīgi iznīcinājuši visus Holandes saimniecības plānus un radījuši chaosu Anglijā, gandrīz pārvilka svītru visiem Eiropas aizsardzības plāniem.

Šoreiz gan jāapbrīno amerikāņu ātrums. Pēc Vašingtonas kabineta sēdes prezidents Eizenhauers jau paguvis iecelt Dallesu un Stasenu sevišķas komisijas priekšgalā, kuras uzdevums ir pārbaudīt apstākļus plūdos cietušās valstīs un sniegt Vašingtonai ziņojumus un priekšlikumus. Dalless papsējis lidmašīnā pārlidot daļu no cietušās Holandes territorijas, un pēc viņa atzinuma situācija ir briesmīga.

Holandes karaliene Juliana ASV viesus pieņēma 20 minūšu garā audiencē, pēc kam tie sastapās ar Holandes valdības pārstāvjiem.

Pagājušā mēnesī Holande ziņoja Savienotajām Valstīm, ka viņas saimnieciskais stāvoklis pašreiz tiktāl nostabilizējies, ka šogad viņiem vairs nav vajadzīga tieša ASV palīdzība. Tagad stāvoklis mainījies, jo Holandes zaudējumi un atjaunošanas darbi pēc dažu lietpratēju domām izmaksāšot $1.000.000.000!

Dallesu plūdi satrauca visvairāk, raugoties no Eiropas aizsardzības viedokļa. Plūdu zaudējumi ir apmēram tikpat lieli, cik lielus izdevumus Holande bija paredzējusi aizsardzības vajadzībām nākošos divos gados, kas katru gadu līdzinātos 32 proc. no valsts budžeta.

ĶĪNAS BLOKĀDE

Iespējams, ka prezidents Eizenhauers izdod Ķīnas cietzemes blokādes pavēli. Admirālis Bradfords prasa 7. flotes pastiprināšanu.

Gadījumā, ja ģen. Eizenhauers izdotu rīkojumu par sarkanās Ķīnas piekrastes bloķēšanu, admirālis Radfords nekavējoties pieprasīs pastiprinājumus Tālo Austrumu ūdeņos esošai 7. amerikāņu flotei.

Admirālis Radfords, komandēdams ASV Klusā okeana floti, ir pārliecībā, ka Ķīnas piekrastes bloķēšana nav pārāk grūta lieta un ka tā nekādā gadījumā nepaasinātu pašreizējo politisko stāvokli.

Bet tai pašā laikā Radfords domā, ja grib noorganizēt sekmīgu sarkanās Ķīnas blokādi, septītai flotei ir nepieciešams vairāk kuģu. Kaut arī tagad ir atcelta Formozas blokāde, tas tomēr flotei nekādu lielu atslogojumu nedod, jo arī līdz šim Formozas jūras šaurumā uzturējās tikai daži iznīcinātāji un pa reizei arī kāds vieglais kreiseris vai lidmašīnu bazes kuģis. Visa pārējā flotes daļa atradās operācijās Korejā. Lai īstenotu sekmīgu Ķīnas blokādi, tad nepieciešams vairāk iznīcinātāju, zemūdeņu, zemūdeņu ķērēju un mīnu meklētāju. Tāpat būtu jāpalielina arī aviācija.

Pēc pēdējām ziņām Apvienotās Nācijās ietilpstošās lielvalstis, ieskaitot Angliju un Franciju, protestējušas pret varbūtēju Ķīnas piekrastes blokādi.

Sakarā ar pieaugošo spiedienu Korejā (nodibinātas vēl 2 dienvidkorejiešu divīzijas) Mao Tse Tungs deklarējis, ka Z. Korejas spēki ir pārāki par dienvidnieku un ka Ķīna spēj karu turpināt nenoteiktu laiku, ja vien sabiedrotie nemēģina nokārtot Korejas konfliktu sarunu ceļā, t. i., atzīstot gūstekņu piespiedus atgriešanos komūnistu Korejā.

Cerības Vācijas apvienošanai

Pieaugošā Rietumvācijas dzīves labklājība var izrādīties pārāk vilinoša austrumiem, un sabiedrotie to cer izlietot kā ieroci cīņā ar komūnistiem Vācijas apvienošanai.

No Bonnas ziņo, ka joprojām pastāv cerības Vācijas apvienošanai, kaut arī līdzekļi, kas būtu jālieto, var izrādīties tādi, kas var tuvināt jaunam karam. Otra iespēja, kas vāciešiem vēl atliek, ir padošanās krievu gribai un Vācijas apvienošanai pēc komūnistu prasībām. Vācijas apvienošanas jautājumi, pacēlās dienas gaismā Amerikas ārlietu ministra Dallesa apmeklējuma laikā Bonnā.

Rietumvācija, kas politiski un saimnieciski būtu pietiekami spēcīga un pievilcīga, lai spētu izvilkt Austrumvāciju no komūnistu jūga, veicinātu visas Vācijas apvienošanu.

Savā apmeklējuma laikā Bonnā ārlietu ministrs Dalless izteica varbūtību, ka krievu komūnistu brutālā rīcība, apspiešanas un „tīrīšanas" var būt par iemeslu, ka krieviem jāatsakās no dažiem iekarojumiem Centrāleiropā, ieskaitot arī Austrumvāciju. Pašreizējā antisemītiskā nostāja, spiegu bailes, tīrīšanas Čechoslovakijā un Austrumvācijā var šo norisi tikai paātrināt.

BRĪVĀS EIROPAS KOMITEJAS PREZIDENTS ATKĀPIES

ŠEPERDSONS — JAUNAIS PREZIDENTS

Brīvās Eiropas Komitejas direktoru padome paziņojusi, ka komitejas prezidents kontradmirālis H. B. Millers iesniedzis atlūgumos, kas stājās spēkā 28. februārī. Viņš no jauna uzņemsies direktora pienākumus Amerikas Petrolejas Institūtā un Eļļas Rūpniecības Informācijas komitejā, kas viņam bija piešķīruši viena gada atvaļinājumu. Direktoru padome par Komitejas jauno prezidentu ievēlējusi Carnegie Corporation Ņujorkā, direktoru Vitniju H. Šeperdsonu, kas stāsies amatā 1. martā.

Pirms kara Šeperdsons 16 gadu darbojās ārzemēs kā amerikāņu rūpniecības un transporta sabiedrību prezidents un viceprezidents. No 1934. līdz 1940. g. viņš bija galvenais līdzstrādnieks izdevumā „The United States in World Affaires", ko izdeva Ārzemju attieksmju padome. 1942. g. viņš bija sevišķais padomnieks pie ASV vēstnieka Londonā ar uzdevumu kārtot lietas ar trimdas valdībām. No 1943. g. līdz 1946. g. viņš turpināja izveidot šos sakarus Vašingtonā un ārzemēs.

Brīvās Eiropas Komiteja, kas darbojas ar līdzekļiem, kurus miljoni Amerikas pilsoņu ziedojuši Brīvības krustakaram, ir attīstījusi intensīvu darbību kopš tās dibināšanas 1949. g. Tā noorganizējusi Brīvās Eiropas radio, kas ar spēcīgiem raidītājiem Vācijā un Portugālē spiežas cauri dzelzs aizkaram. Strasburgā Brīvās Eiropas Komiteja uztur Brīvās Eiropas Trimdas Universitāti, kur trimdinieku jaunieši var ne tikai iegūt normālu un augstāko izglītību Strasburgas Universitātē, bet arī studēt viņu pašu zemju vēsturi un kultūru. Komiteja veic intensīvu pētīšanas darbu un izdod mēnešrakstu „News From Behind the Iron Curtain". Komiteja cieši sadarbojas ar bēgļu un trimdas organizācijām ASV un citās zemēs.

AMERIKAS SPIEGI PAD. SAVIENĪBĀ?

Maskavā. — Oficiālais komūnistu laikraksts Pravda ziņo, ka Krievijā apcietināti 3 spiegi, no kuriem viens esot apmācīts Savienotajās Valstīs. Laikraksts paziņojis arī apcietināto spiegu vārdus: S. Gurēvičs, K. Romānovs un T. Sasi. Par šo trīs spiegu līdzzinātāju minēta kāda zinātniskās akadēmijas darbiniece E. Tarantuta. Par viņas varbūtēju apcietināšanu laikraksts neko nemin. Pēc Pravdas ziņām Gurēvičs trīs gadi dzīvojis ASV un Sasi pēc Otrā Pasaules kara apmācīts ASV pretizlūkošanas dienestā. Sasi noorganizējis sabotāžu kādā lielā dzelzsapstrādāšanas fabrikā Krivoj Rogā. Tālāk Pravda pastāsta, ka Otrā Pasaules kara laikā Sasi aizbēdzis uz Vāciju, kur darbojies Gestapo dienestā Nirnbergā. Romanovs apcietināts brīdī, kad viņš mēģinājis nodot slepenu informāciju ārzemju aģentiem.

20 MILJ. ĒĢIPTIEŠU GATAVI MIRT

Kairo. — Reutera aģentūra ziņo no Ēģiptes, ka ēģiptieši izrāda arvien lielāku un lielāku nepacietību pret Angliju, kas kavējas ar savas ietekmes izbeigšanu Sudānā.

Ēģiptes laikraksti likuši angļiem saprast, ka nu pienācis pēdējais laiks liekties Ēģiptes priekšā un ievērot viņu prasības. Salehs Salems, Nagiba galvenais padomdevējs Sudānas jautājumos, drūmi izteicās, ja angļi nepiekāpsies Ēģiptes prasībās, asinsizliešana var kļūt neizbēgama.

Anglija atzinusi, ka Sudānai tā jādod neatkarība, bet tai pašā laikā ir ļoti lēna šī lēmuma īstenošanā, kas nesaskan ar Ēģiptes prasībām.

Ēģiptes oficiālais valdības laikraksts Al Ahram izteicies, ka Ēģipte savu pēdējo karti jau esot izspēlējusi. „Ir nolemts, ka Ēģipte vairs neielaidīsies nekādās sarunās ar angļiem, līdz Sudānas jautājums nebūs labvēlīgi atrisināts. Salems paregoja, ja Anglija neatvilks savus spēkus no Suecas kanāla joslas, šī jautājuma vienīgais atrisinājums būs asinsizliešana. Ja angļi domā palikt Suecā, tad viņiem būs jāsastopas ar vienotiem ēģiptiešu spēkiem, kas cīnīsies par vienu mērķi — panākt ārvalstu armiju evakuāciju."

Ja kāds grib mūs uzvarēt, tad tam vispirms būs jāpārkāpj pār 20 miljoniem varonīgu ēģiptiešu līķiem, — izteicās Salems sava raksta nobeigumā.

Pielabināšanās Japānai

Liekas, ka pasaule vēl līdz šim nav pilnīgi aptvērusi, ar kādām pūlēm krievi cenšas pielabināties japāņiem. Kā pēdējais draudzības apliecinājums no komūnistu puses nāk atļauja japāņu zvejniekiem zvejot Kamčatkas pussalas tuvumā. Līdz šim krievi apcietināja katru zvejas laivu, kas piebrauca pussalai tuvāk par 20 jūdzēm. Tai pašā laikā klīst baumas, ka krievi gatavojas pārtraukt savu zvejas līgumu ar Angliju, kas līdz šim atļāva angļu zvejas laivām kustības brīvību līdz trim jūdzēm no Krievijas ziemeļu piekrastes.

Anglija brīdina Izraēlu

Londonā. — Anglija brīdinājusi Izraēlu, lai tā pūlētos nodibināt mieru un izbeigt starpgadījumus Izraēles un Jordānas robežas tuvumā. Angļu brīdinājums nācis pēc Jordānas sūdzībām par orbežincidentiem ar Izraēlu. Tā kā kopš 1948. g. pastāv savstarpējs palīdzības līgums Anglijai ar Jordānu, tad Anglija savu brīdinājumu izteica kā Jordānas sabiedrotā.

Starpgadījumi Jordānas un Izraēlas starpā pēdējās nedēļās kļuvuši arvien biežāki un asāki, žīdiem un arabiem vienlaicīgi apsūdzot vienam otru kā visu nesaskaņu cēloni.

NOTIKUMI PASAULES GALVASPILSĒTĀS

No Berlīnes ziņo, ka austrumvāciešu bēgšana uz rietumiem turpinās, un katra diena pārbēdzēju rekordskaitu vēl palielina, 3. februārī, sasniedzot 2.600 cilvēku vienā dienā.

Maskavā komūnistu partijā pārdzīvo savu lielāko tīrīšanu un sagaida, ka beigās tā vēl pārsniegs trīsdesmito gadu rezultātus. Prāgā komūnistu tiesāšanas tagad tiek izdarītas atklātībā, lai iedzītu bailes tiem čechu komūnistiem, kas kara gadījumā ar Ameriku varētu izrādīt vājuma pazīmes un pieslieties Rietumiem. Budapeštā pacifisms ir pietiekams iemesls, lai iekļūtu „tīrāmo" sarakstos.

No Ungārijas izbēgušie žīdi liecina, ka žīdu vajāšanas pieņēmušas daudz lielākus apmērus, nekā tas bijis Hitlera laikā. Žīdu iznīcinātāju starpā esot daudzi agrākie nacionālsociālisti, kas tagad rīkojoties komūnistu uzdevumā.

No Austrumvācijas ziņo, ka sarkanarmijā esošie žīdi tiekot atsaukti atpakaļ uz Pad. Savienību. Visi Austrumvācijas valdības aprindu žīdi esot nolemti iznīcībai. Francijā Parīzes spēcīgo komūnistu partiju esot stipri novājinājušas iekšējās domstarpbas. Biedru naudu maksājošo biedru skaits stipri samazinājies, jo Francijas komūnisti esot nobijušies no vajāšanām Pad. Savienībā. Arī Londonas komūnistu partija Anglijā sākusi žēloties par līdzekļu trūkumu. Kopš Prāgas prāvas laikiem iemaksas stipri samazinājušās. Tāds pats liktenis piemeklējis arī komūnistus Savienotajās Valstīs, Ņujorkā. Arī tiem sāk aptrūkt naudas, jo Staļina asā nostāja pret žīdiem paspējusi atvēsināt daudzas karstas galvas, un daudzi komūnistu līdzskrējēji mainījuši savu skriešanas virzienu.

Lai pareizi izprastu Staļina rīcību, mums jāpatur prātā divas lietas: Vispirms, tas, kas Krievijā pašreiz notiek, ir jau bijis iepriekš izplānots, jo nav nekādu pierādījumu, ka tīrīšanas būtu kādas pēkšņas neiecietības izpausme. Tās jau labu laiku ir bijušas Staļinam padomā. Otrkārt, pašreizējie Krievijas notikumi Staļinam ir arī ļoti riskanti. Tie var izvērsties par lieliem, lai Staļins tos spētu kontrolēt, kā, piemēram, antisemītisms. Savās tīrīšanās Staļins var aiziet par tālu un tā nevis valsti un partiju stiprināt, bet gan vājināt.

Tādēļ kopsavilkumā var secināt, ka tīrīšanas bijušas ļoti nepieciešamas un Staļins uzņēmies lielu risku.

Arī Maskavas prese nebūt neklusē par notikumiem Krievijā. Jau nedēļām ilgi komūnistu laikraksti nepārtraukti bombardē „negodīgus" komūnistus. „Labie" komūnisti saņēmuši rīkojumu atmaskot korrupciju un reiz par visām reizēm izslaucīt māju tīri un pamatīgi. Zaglība partijā arī lielā mērogā, izrādās, ir parasta lieta. Blēdības izdevies atklāt ārstu un zinātnieku aprindās un daudzos gadījumos izrādījies, ka brīvās profesijās iekļuvuši pilnīgi nemākuļi.

Nacionālisma grēks tiek pārmests visām Pad. Savienības provincēm, ieskaitot Staļina dzimteni Grūziju. Par „nacionālistu" uzskata katru, ko tur aizdomās par neuzticību.

Maskavas ārstu apcietināšana ir tikai mazs pieturas punkts notikumiem Pad. Savienībā. Īpaši būtu jāievēro fakts, ka deviņi apcietinātie bijuši atzīti par labākajiem speciālistiem Krievijā un ka viņi apvainoti mēģinājumā nogalināt Staļina vadošos ģenerāļus. Tas pierāda, ka Staļinam prātā bijusi Sarkanarmija. Dati, kas parādās pasaules presē par Pad. Savienību, ir tikai ledus kalnu redzamā daļa. No zemēm aiz dzelzs aizkara izbēgušie stāstītu pavisam citu stāstu un proti, ka uz katra publiski notiesātā notiesās vismaz tūkstoti citu, tikai par tiem neviens nerunās un nerakstīs.

Pēc rietumu politisko lietpratēju atzinuma visi šie notikumi rāda Staļina atzīšanos Krievijas vājumā. Ar tīrīšanu viņš grib šo vājumu labot, ja vien tas ir iespējams.

Krievija nav sagatavota karam. To viņš norāda sacīdams, ka žīdu ārsti mēģinājuši nogalināt viņa labākos ģenerāļus. Tas pierādījās vēlreiz Prāgas prāvā, kad kāds no apsūdzētajiem izteicās, ka Čechoslovakija neesot sagatavota karam. Un to viņš pierāda vēlreiz Ungārijā, kur pacifisms jau ir atzīts par noziegumu.

Trīsdesmito gadu tīrīšanas bija gatavošanās Otram Pasaules karam. Pašreizējās tīrīšanas nevar neatzīt par gatavošanos jaunam karam, no kā Staļinam ir bailes. Tikai šoreiz tīrīšanas sietam cauri jāiziet arī satelitvalstīm, tāpat kā pašai Krievijai, jo arī tās ir vājuma un korrupcijas pilnas. Satelitvalstis tai pašā laikā ir arī daudz vairāk padotas Amerikas spiedienam. **Staļins atzīstas, ka karam, ja tas sāktos drīzi Padomju bloks nebūtu gatavs.**

Pēc daudzu gadu nodzīvošanas Pad. Savienībā, kāds bijušais komūnists izteicies šādi:

„Staļins pašreiz sagatavo savus komūnistu kadrus kādam sevišķam gadījumam, kas var būt tikai karš. Partija ir jāiztīra no visiem šaubīgajiem, kā arī no tiem, kam pagātnē bijusi kāda saskare ar nākamo ienaidnieku. Terrors ir nepieciešams. Tāds terrors, kas nepazīst nekādas žēlastības, jo tikai ar briesmīgu baiļu palīdzību var cilvēkiem iedzīt aklu paklausību visiem rīkojumiem. Tīrīšanas ir mobilizācijas sākums, lai komūnistu partiju pareizi sagatavotu tuvākās nākotnes uzdevumiem. Žīdu iznīcināšana ir tikai neliels sānu novirziens. Staļins sagaida, ka agrāk vai vēlāk karš ar Sav. Valstīm ir neizbēgams. Viņš gan pielaiž arī varbūtību, ka ar Ameriku varot sarunāt miera ceļā, kas tad viņam dotu ilgāku laiku elpas atņemšanai. Bet pašreiz Staļins ir aizņemts ar tīrīšanām, un nākotnes notikumi būs stiprā atkarā no tīrīšanu rezultātiem."

Dalless uzņem Eiropas inventūru

Savienoto Valstu ārlietu ministra apmeklējumi Romā, Parīzē, Londonā un Bonnā

Romā bija Dallesa un Stasena pirmais pieturas punkts Eiropā, kad desmit dienās šie Savienoto Valstu valstsvīri bija nodomājuši apmeklēt septiņas Rietumeiropas galvaspilsētas.

Satiekoties ar Italijas ministru prezidentu de Gasperi, Dalless izteicās, ka viņš esot ļoti ieinteresēts Eiropas aizsardzības organizācijā un ka arī ASV tauta saprotot šādas organizācijas svarīgo nozīmi. De Gasperi varēja vienīgi atbildēt, ka arī Italija ir par šādu kopēju Eiropas armiju, bet... viņam tomēr ar nožēlu bija jāpastāsta, ka Italija esot nolēmusi samazināt savu bruņošanos. Tai pašā laikā viņš gan uzsvēra, ka Italijai arī turpmāk nepieciešama ASV palīdzība, jo tikai tā viņa varot novērst bezdarbu savās mājās un financiāli atbalstīt ārkārtīgo tautas pieaugumu. Tikai pēc šo jautājumu sekmīgas atrisināšanas Italija varot domāt par paplašinātu bruņošanos.

Parīzē amerikāņi ieradās taisni laikā, lai varētu pilnā mērā izbaudīt franču negātīvo nostāju Formozas jautājuma izšķiršanā. Tai pašā laikā Francija ir pilnos spārnos sakarā ar Eiropas armijas dibināšanu un dzīvo vienās bailēs, jo, ja šāda armija tiks nodibināta, tad vāciešiem atkal radīsies iespēja Francijai uzbrukt. Franči stūrgalvīgi atteicās ratificēt Eiropas armijas nolīgumu, kamēr tajā nepiedalās arī Anglija.

Londonā Dalless sastapās ar augstākiem valdības ministriem un pārrunāja Anglijas aizsardzību un Eiropas armiju. Pēc Dallesa domām angļiem vajadzētu piedalīties Eiropas armijā, bet pēc angļu domām — Anglijai nevajadzētu darīt neko tādu, ko Amerika nedara. Bez tam vēl tika pārrunāti Formozas un Vidējo Austrumu jautājumi.

Bonnā, liekas, Dalless sastapa vislielāko atsaucību, jo nevienas Eiropas valsts plāni nesaskan tik labi ar Dallesa plāniem kā Rietumvācijā. Vācijas kanclers Adenauers uz Eiropas armiju un Eiropas apvienošanu liek tikpat lielas cerības, kā to dara Savienotās Valstis. Pēc Adenauera domām franču pieprasītā līgumu revīzija pirms ratificēšanas ir tikai iemesls ilgākai lietas novilcināšanai. Adenauers arī bija vienīgais no Eiropas valstsvīriem, kas ņēma nopietni Dallesa atvadu runu un radiofonā brīdināja tautu, ka, ja Eiropas armijas nodibināšana turpinās kavēties, kā līdz šim, tad ASV var atraut Eiropai savu palīdzību, vēl piebilzdams, ka Rietumvācija būtu spēcīgs un drošs stūrakmens apvienotai Eiropai.

ŅUJORKAS LATVIEŠU TEĀTŖA VIESIZRĀDE
Toronto 14. un 15. februārī, 62 Claremont St., Poļu zālē
izrādīs VALDEMĀRA KĀRKLIŅA 3 cēlienu komēdiju
SARKANVĪNS
Režisors: OSVALDS URŠTEINS
Dekorātors: EVALDS DAJEVSKIS
Tēlotāji: HILDA PRINCE, AUSTRA ŠTEINBERGA, JĀNIS ŠĀBERTS, OSVALDS URŠTEINS, PĒTERIS DUMPIS
Sākums: sestdien, 14. februārī, plkst. 15.00
Biļešu cena I vietā $2.00
II vietā $1.50
Sākums: svētdien, 15. februārī, plkst. 20.00
Biļešu cena I vietā $2.50
II vietā $200
III vietā $1.50
Biļešu iepriekšpārdošana: DV namā un puķu veikalā Lotus
DV TORONTO NODAĻA

LĪDZ PIEKTDIEŅAI, VECĪSI!...
VILIBALDS DROSMIŅŠ
62 Claremont ielā Toronto

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Latvieši ASV gatavojas ALA's kogresam

Kas jāievēro, izvēlot delegātus ALA's gadskārtējam Kongresam 17., 18. un 19. aprīlī Grand Rapidos.

Amerikas Latviešu Apvienības statūtu 9. p. nosaka: „Apvienības biedri ievēl Apvienības Kongresam delegātus. Katriem simts fiziskiem biedriem tiesības uz vienu delegātu. Organizācijām un biedru kopām ir tiesības uz vienu delegātu arī tad, ja to biedru skaits ir mazāks par 100, bet ne mazāks par 25. Organizācijām un kopām ir tiesības uz nākošo delegātu, ja tām ir ne mazāk kā piecdesmit biedru pāri pilnam simtam vai simtiem. (Piemēram, 150 biedrus reprezentē 2 delegāti, 250 biedrus 3 delegāti u. t. t.).

Organizācijas un kopas paziņo Apvienības centrālai valdei savu ievēlēto Kongresa delegātu vārdus un līdz ar to iesniedz arī savu tā laika biedru sarakstu.

Apvienības Centrālā valde uz savu atsevišķo biedru (kas nesastāv nedz organizācijās, nedz kopās) saraksta pamata izvēl sarakstes ceļā viņu reprezentējošo delegātu vēlēšanās.

Organizāciju veicinātāju delegāti var piedalīties Kongresā bez balss tiesībām."

ALA's Centrālā valde, interpretējot statūtus, ir atzinusi, ka gadskārtējā Kongresā piedalīties aicināmi visi Apvienības biedri, bet balss tiesības bauda tikai tie delegāti, kas statūtu 9.p. kārtībā reprezentē tādus ALA's biedrus, kuriem ir tekošā, t. i. 1952.-53. darbības gada biedru karte, kura ir derīga līdz gadskārtējam Kongresam.

Piezīmējams, ka ALA's statūti nenoliedz par delegātiem Kongresā ievēlēt arī personas, kas nedzīvo vēlētāju dzīves vietā.

Saskaņā ar ALA's Centrālās valdes š. g. 17. janvāra lēmumu, ALA's gadskārtējais Kongress šogad notiks 17., 18. un 19. aprīlī, Grand Rapidos, Mičiganā. Kongresa sēdes notiks Latviešu namā — 342 Bridge St., N. W., Grand Rapids, Mich. Organizācijām, draudzēm un kopām ieteicams jau laikus izvēlēt delegātus un to vārdus nekavējoties paziņot ALA'i uz sekojošu adresi: American Latvian Association, Inc., 3220 17th St., N. W., Washington 10, D. C. Turpat pieprasāma arī visa nepieciešamā informācija, ALA's statūti, biedru kartes, instrukcijas u. t. t.

Apvienības Centrālā valde aicina ikvienu latviešu organizāciju, draudzi un kopu sūtīt savus delegātus uz Kongresu, kurā būs jārunā un jālemj par svarīgiem un visus latviešus interesējošiem jautājumiem Apvienības turpmākā darbā.

Ikviens latvietis ASV aicināts Amerikas Latviešu Apvienības biedru rindās un ikviens aicināts piedalīties delegātu vēlēšanās.

Statūtos noteikto uzdevumu veikšanai ASV Latviešu centrālai organizācijai — Amerikas Latviešu Apvienībai — ir nepieciešama visu ASV latviešu organizāciju, draudžu, kopu un katra latvieša aktīva līdzdarbība.

ALAs STATŪTU 9. PARAGRAFS

Amerikas Latviešu Apvienības Centrālā valde publicē šādu paskaidrojumu pie ALA's statūtu 9. paragrafa:

ALA's statūtu 9. paragrafa daļa, kas nosaka, ka „Organizācijām dalībniecēm un biedru kopām ir tiesības uz vienu delegātu arī tad, ja to biedru skaits ir mazāks par 100, bet ne mazāks par „5", ir ievesta ar nolūku dot arī samērā mazām latviešu organizācijām un ALA's biedru kopām reprezentāciju Kongresos, bet nevis tādēļ, lai samērā neliels skaits latviešu, kas nemaz nesastāda pastāvīgi un reāli darbojošos organizāciju vai kopu, varētu pretendēt uz balsstiesīgu delegātu Kongresā.

Tādēļ ALA's Centrālā valde atzīst, ka, lai organizācija vai biedru kopa varētu pretendēt uz balsstiesīgu delegātu vai delegātiem Kongresā, tad saskaņā ar ALA's statūtu garu ir jāpierāda, ka tā ir patiešām reāli pastāvoša organizācija vai kopa.

Uz delegātiem ALA's Kongresā var pretendēt tikai organizācijas un biedru kopas, kas uzņemtas ALA'ā. Saskaņā ar ALA's statūtu 7. paragrafu biedrus Apvienībā uzņem Centrālā valde. Līdz ar to būtu pilnīgi pret statūtiem kādai organizācijai vai biedru kopai iesniegt lūgumu Kongresa mandātu komisijai pielaist tās delegātu Kongresā, ja šī organnizācija vai biedru kopa nav uzņemta no Centrālās valdes par biedru Apvienībā un par šo uzņemšanu nav attiecīgas atzīmes Centrālās valdes sēdes protokolā.

Lai varētu pienācīgi pildīt savus uzdevumus, uzņemot biedrus Apvienībā, par kuru uzņemšanu Centrālā valde saskaņā ar statūtiem nes pilnīgu atbildību. Centrālā valde līdz ar šo izziņo šādus noteikumus par biedru uzņemšanu:

Lūgumi par uzņemšanu Amerikas Latviešu Apvienībā jāadresē šīs Apvienības Centrālai valdei — (adrese: American Latvian Association, Inc., 3220 17th Street, N. W., Washington 10, . C.) un tiem jāpievieno šādas ziņas:

1. Organizācijas nosaukums vai norādījums, ka šī organizācija domāta kā ALA's biedru kopa tādā un tādā apvidū vai pilsētā.
2. Mērķi (ALA's biedru kopas gadījumā pietiek norādījums, ka Apvienības mērķi ir arī kopas mērķi.).
3. Valdes sastāvs.
4. Organizācijas vai biedru kopas adrese.
5. Ja tā ir jaundibināta organizācija, tad dibināšanas sapulces datums un vieta.
6. Izraksts no pilnsapulces vai valdes sēdes protokola, kas satur lēmumu iestāties ALA'ā.

Katru iznākušo lūgumu par uzņemšanu Centrālā valde skata tuvākā sēdē, bet, ievērojot, ka Centrālās valdes sēdes notiek apmēram reizi mēnesī un katru ienākušo lūgumu Centrālā valde grib pienācīgi izskatīt cauri, organizācijām un biedru kopām jārēķinās ar uzņemšanu apmēram 1 mēneša laikā pēc lūguma iesniegšanas.

(Šis paskaidrojums pieņemts ALA's Centrālās valdes 1953. gada 17. janvāra sēdē Nujorkā).

JAUNA LATVIEŠU DRAUDZE GRAND RAPIDOS

No kreisās: Z. Birzniece, M. Lazda, Z. Vēliņa, māc. J. Lazda, E. Medne, M. Brante, A. Stagare; otrā rindā — A. Rutušanis, T. Paegle, A. Lapiņš, O. Ejups, M. Stagars, J. Mednis, Ed. Birznieks, H. Ritums, P. Kupčs, Andersons un Rūd. Vēliņš. Iztrūkst A. Rupmejs un A. Karlsons.

T. Cepuriša uzņ.

Līdzšinējā Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudze, kas līdz šim ietilpa amerikāņu draudzē, tagad pārorganizējusies par pilnīgi patstāvīgu draudzi, pie kam pilnsapulcē pieņemts arī jaunais nosaukums — Vienības draudze.

Padomā ievēlēti: J. Andersons — draudzes pad. priekšnieks, E. Birznieks, Rūd. Vēliņš, Aleks. Rutmanis, J. Mednis, V. Āriņš, H. Ritums, M. Stagars, P. Kupčs, A. Lapsiņš, A. Rupenājs un Grand Hevenas kopas pārstāvis A. Karlsons. Draudzes garīgo aprūpi joprojām veiks māc. J. Lazda, kuram ULLA Mičigēnas sinode garantējusi algu pilnos apmēros. Atzīmējams, ka draudze šinīs dienās atskatās uz 3 gadu pastāvēšanu, kopš dievkalpojumi notikuši latviešu valodā un Latvijas baznīcas satversmes kārtībā.

J. G-is

Paziņojums

Latviešu Preses Biedrības Kanadas kopas valde ar šo paskaidro savu viedokli kādā autoru tiesību aizskāruma gadījumā, ko Latvijā pastāvējušo tiesību garā lūdzis novērtēt Manfrēds Zichmanis, Toronto.

Iepazīstoties ar iesniegtiem pierādījumiem, LPB Kanadas kopas valde konstatē, ka:

a) M. Zichmaņa tautas tērpu miniatūrzīmējumus bez sazināšanās ar viņu par honorāru vai autora tiesībām kāds apgāds „Rīts" Tautas tērpu kalendāra veidā izdevis Anglijā, pie kam kalendārā noklusēts, kur tas iespiests, kas to izdevis un kas ir zīmējumu autors;

b) šī apgāda uzdevumā min. kalendāru grāmatnīcām Toronto piedāvā, piesūta un pieprasa par tiem norēķinus kāds L. Balodis, kurš apgāda „Rīta" adresi uzdod 72 Queensborough Terrace, London W 2, Gt. Britain, un kas pēc valdes ievāktām ziņām ir DVF nama adrese Londonā, kuras izmantošanai privātām vajadzībām min. personai nav DVF piekrišanas;

c) min. persona nevēlas lietišķi nokārtot šo jautājumu ar zīmējumu īpašnieku, aizbildinoties, ka — iegūstot zīmējumus tirgū — ir iegūtas arī tiesības tos pavairot tālāk peļņas nolūkos.

LPB Kanadas kopas valde no šiem faktiem secina, ka apgāds „Rīts" nav ievērojis tos pienākumus, kādus latviešu solidie izdevēji Latvijā un vēlāk trimdā ievēroja pret gara ražojumu autoriem, un īpašniekiem. Ar to smagi cietusi atziņa, ka ikviens gara ražojums, kamēr tas nav kļuvis tautas īpašums, kādam pieder tāpat kā jebkura cita vērtība un ka ikvienam jāmeklē tās īpašnieks, lai vienotos par atlīdzību vai autora tiesībām, ja vēlas to iegūt peļņas nolūkos.

LPB Kanadas kopa publicē šo atzinumu, vēloties pakalpot latviešu grāmatu apgādiem, kuru līmeni noturēt pienācīgā augstumā solidajiem izdevējiem ir grūti, ja sabiedrība pati nenāk tiem talkā.

LPB Kanadas kopas valde

DRAUGIEM,

kas Latvijā un visos kontinentos 5. janvārī manī atcerējušies, labu vēlēdami domās, vārdos, darbos un citādi, — paldies no sirds!

Mārtiņš Zīverts

LASĪTĀJU VĒSTULES

KO TAS DOD?

Villimantikā latviešu sabiedriskās dzīves rosība manāmi aug, ko rāda samērā biežie sarīkojumi.

Uz dzīvi šeit ir pārnācis Augusts Mitrevics, kas atkal ir solis uz priekšu un ieguvums sabiedriskās dzīves frontē.

25. janvārī viesojās Amerikas Latviešu teātris ar Invalids un Ralla. Apmeklētāji bija saradušies jo kuplā skaitā, ap 400, un pildīja teātra zāli. Bija ne tikai Villimantikas latvieši, bet laba tiesa arī no plašākas un tālākas apkārtnes.

Kuplais apmeklētāju skaits jau iepriekš liecināja par sagaidāmo ciemiņu novērtējumu.

Neapstājoties pie atsevišķiem tēlotājiem, jāliecina, ka liktās cerības piepildījās ar uzviju!

Mazliet dūrās acīs invalida parūka un beigu akta balles tērps, kas vēl vairāk pasvītroja viņa jau tā smago likteni. Izrādei beidzoties, tomēr trūka pelnīto vētraino aplausu, jo skatītāji nevarēja iejusties Rallas lomā: mirušiem krusts, bet dzīvajiem skūpsts. Ja aktieriem var izteikt tikai pateicību par labo kopspēli, tad, pārdomājot lugas saturu un tās iespaidu, paceļas jautājums vai pārdzīvojamā laikā tādam priekšnesumam ir vieta un ko tas dod? Trimdā jau tā ir laba daļa fizisku un garīgu invalidu. Trimda jau tā spiež tās nesēju plecus, sirdis un prātus. Trimdinieks alkst pēc morāla atbalsta, vēlas savā pagurumā gūt spēku no savas tautas dzīvības avotiem un ja ne vairāk, tad vismaz izklaidēties, aizmirsties no pelēkās ikdienas rūpēm. Redzētais tikai iepilināja dažu rūgtu pilienu jau tā rūgtajā dzīves kausā, sevišķi zīmējoties uz klātbijušiem invalidiem.

Tēlotā sabiedrības izturēšanās pret invalidu, viņa dzīve un stāvoklis, izraisa problēmas, vai vispārī vērts piedalīties tādos darbos, kur rodas varoņi, kur dzimst brīvība, kur ķēžu rāvēji raui važas, kur tauta sasniedz savu ilgu un cīņu ideālu? Vai Nāves sala, Tīreļa purvs, Ventas un Aiviekstes krasti, Volchova un Kurzemes cietoksnis nepārvēršas par atbaidošām putnu biedēkļu un dzīvu vraku ražotavām? Vai nerīkojas pareizi tie 45 tūkstoši Korejas kara dezertieru, kuri izvairās no savu svētāko pienākumu veikšanas?

Tāpat ir jājautā: ko dod tēlotā tukšā, ekscentriskā, nežēlīgā, gandrīz vai bestijas iemiesojums Rallā?

No tādām psicholoģiskām ekskursijām un ekperimentiem varētu izvairīties, jo pozitīvu tās neko nedod, bet gan otrādi.

Nevar neatzīmēt, ka ļaunais liktenis invalidu vajāja ne tikai lomā, bet arī īstenībā, jo patiesi pelnītie ziedi, pagāja tam garām.

J. S.

BĒRNIEM DRĪZ BŪS LIELI SVĒTKI

Posīsimies visi uz bērnu karnevālu „Sprungulmuižā gada tirgus"

Jau lasot vien par Sprungulmuižas gada tirgu, mums gluži vai galva sāk reibt. Kā gan tur visa nav?

Zaķu vien, ja skaits krīt svarā,
Būs varbūt tur pār' par simtu,
Rukšu tēvs ar savu dzimtu,
Lācis pats ar savu Madi,
Vilks un visi viņa radi,
Raibā kaza, āzis, Miks,
Lapsas kūmiņš, vārdā Čiks,
Resnais āpsis, auns un aita,
Bet to mazo, to bez skaita.

Tie ir tikai tirdzinieki, bet kur tad pats tirgus! Ko visu tur nepārdod, kas tik viss tur nenotiek!

Tiem, kam ir kāds grasis naudas,
Meklē izpriecas un baudas,
Tur, kur ķipars lec un klaigā,
Un pa virvi kaķis staigā,
Kas ar paprāvāku maku,
Izmēģina laimes aku,
Kur var laukā vilkt no vietas,
Gluži nederīgas lietas."

Bet tas jau nav viss! Ja gribētu visu aprakstīt, kas tur būs un notiks, tad iznāktu vismaz divas avīzes pilnas.

Tad nu, bērni, padomājiet katrs par savu kostīmu un palūdziet māmuļas talkā, jo trīs labākos kostīmus godalgos.

Karnevāls notiks svētdien, 22. februārī, plkst. 6,00 vakarā, Centrālās YMCA's telpās, 40 College St.

Karnevālu rīko: Sv. Jāņa draudze, YMCA, DV teātris Kanadā un DV Toronto nodaļas Dāmu komiteja.

Skolēni sacentīsies ģeografijas zināšanās

Lai veicinātu skolēnu interesi par Latvijas ģeografiju, grupa latviešu skolotāju iecerējuši domu noorganizēt latviešu bērnu—jauniešu darbu skati Latvijas ģeografijā. Katrs šīs skates dalībnieks izpilda Latvijas kontūru kartē (mēmajā) norādītus uzdevumus un atbild uz dotajiem jautājumiem.

Arī mūsu skola ir nolēmusi piedalīties šajā skatē. Darbus vadīs ģeografijas skolotājas.

TLB Sestd. sk. Paidagogu pad.

Toronto Latviešu Tautas Augstskolas rīkoto priekšlasījumu — Dabas un gara zinātnes, māc. A. Čops otrais priekšlasījums notiks trešdien, 11. februārī, sv. Andreja baznīcā, plkst. 8.00 vakarā.

Varoņi nekad nemirst,

VIŅI DZĪVO MŪŽĪGI

Šai neziņas, šaubu un neticības laikā, kad vecā zeme rūgst pavasara gaidās, mums vajag lielas ticības augt un veidoties, un tad mēs meklējam nešaubīgus varoņus. Mūsu tautas vēsturē tādu daudz, bet visnešaubīgākais, vismērktiecīgākais bija pulkvedis O. Kalpaks, kurš dzīvo mūsos, lai gan no viņa nāves dienas paiet šogad 34 gadi.

Mirstot viņš vadību un kaujas karogu nodeva tālāk. Vai mēs būsim cienīgi to nest atpakaļ?

Pulkveža Oskara Kalpaka atceres vakars notiks piektdien, 6. martā, plkst. 19,30, Sv. Andreja baznīcas zālē (Carlton un Jarvis stūrī, Toronto) ar svētbrīdi, kuram sekos referāts, deklamācijas un mūzikāli priekšnesumi.

Kalpakieši

KANADĀ

HAMILTONĀ

1. februārī pēc kārtējā dievkalpojuma notika Sv. Pāvila ev. lutera draudzes latviešu kopas sapulce un draudzes vakars. Par kopas darbību 1952. gadā ziņojumu sniedza mācītājs A. Voitkus. Uz š. g. 1. janvāri latviešu kopā 27 iesvētīti draudzes locekļi. Kristīti 5 zēni un 10 meitenes. Laulāti 9 pāri, iesvētīti 3 jaunekļi un 2 jaunavas. Miruši 2 vīrieši. Sv. vakarēdienu baudījuši 119 draudzes locekļi. Notikuši 55 dievkalpojumi ar caurmēra apmeklētāju skaitu 61 un 4 draudzes vakari. Svētdienas skolā pulcējas 20 bērni. Kopas ienākumi no ziedojumiem un ziedojumiem $2500.—. Svētdienas skolā pulcējas 20 bērni kas sadalīti jaunākā un vecākā grupā. Līdz šim mācības notika pārmaiņus 2 reizes mēnesī katrai grupai, bet turpmāk mācības notiks abām grupām katru svētdienu, jo mācītājam savu palīdzību apsolīja Elvīra Runde. Sapulce lūdza līdzšinēja draudzes padomi pienākumus uzņemties arī 1953. gadā, pieaicinot palīgus, ja tādi būtu vajadzīgi, ko tā arī uzņēmās. Dāmu komitejā ievēlēti: Burkēvicu Kalvi, Kaleju un Švāni.

Pēc sapulces notika draudzes vakars, kurā draudzes locekļi noskatījās divas filmas un pēc tam pakavējās pāris stundas pie tases kafijas.

J. G

Hamiltonā, Franču kluba telpās, svētdien, 1. februārī, notika b-bas rīkotais draudzīgā aicinājuma vakars. To atklāja prof. Fr. Gulbis, atzīmēdams, ka no latviešu tautas tradicijām dažas ir visai vecas, kā piem. Jāņu svinēšana, bet ir arī jaunas, kas izaug mūsu acu priekšā, un pie tādām pieder Draudzīgais aicinājums, kuram tauta seko brīvprātīgi, ar to apliecinādama savu piekeršanos izglītības un nacionālās kultūras idejai.

Tad viesis no Torontas Dr. phil. J. Tichovskis nolasīja referātu par grāmatu, dzimteni un valodu. Grāmata ir kultūras nesēja, bet kultūra izpaužas nacionālās formās, un mūsu kultūras auklētāja ir Latvija, pie kuras mūs sien tūkstoš saites. Runājot par valodu, referents pieskārās arī pasaules valodas problēmai, konstatēdams, ka gadsimtu tecējumā pasaules valodas ir bijušas grieķu un latīņu, bet jaunākos laikos franču un angļu, tomēr pēdējā laikā jo spilgti izpaužas tautu tieksme kopt un attīstīt katrai savu nacionālo valodu.

Biedrības priekšnieks H. Vilks pateicās runātājiem, pēc kam programmas otrā daļā aktrise M. Baumane nodeklamēja Bārdas un Strēlertes dzejas, bet biedrības koris diriģenta J. Ciruļa vadībā atskaņoja „Senatnī" un „Gaismas pili".

-a.

MONTREĀLĀ

MLP b-bas biedru pilnsapulce notiks svētdien, 22. martā, YWCA's telpās, 1355 Dorchester St. W., 25. istabā. Pilnsapulces sākums plkst. 17,00 pēcpusdienā, kvoruma nesanākšanas gadījumā plkst. 18 pilnsapulce būs tiesīga pie katra ieradušos biedru skaita.

O. K.

No Montreālas Latviešu Nama fonda valdes izstājies M. Ikvilds; viņa vietā N. F. valdes locekļa amata pienākumus uzņēmies nākošais kandidāts, — Montreālas Katoļu Centra valdes pr-dis A. Znotiņš.

Irmgarde Pakalnina Montreālā, ar DV organizācijas starpniecību, jau 1 1/2 gadu nepārtraukti atbalsta kādu latviešu kara invalida ģimeni Vācijā, nosūtot tai katru mēnesi $10.00. Latvisks paldies par šo cēlo veikumu!

L. L. KOPAS GADA SAPULCE

Londonas (Ont.) latviešu kopas gada sapulce notika 1. februārī. Par sapulces vadītāju ievēlēja bij. Satversmes sapulces locekli P. Zvaguli, viņa vietnieku bij. mazpulku inspektoru T. Zandersonu un par sekretāru medic. studentu J. Upmali.

Valdes priekšsēdis prof. A. Dreimanis, kasieris E. Bite, skolas un bibliotēkas pārzinis vest. P. Dreimanis, dāmu komitejas priekšniece L. Zandersone un akadēmiskās sekcijas vadītājs I. Upmalis ziņoja par L. L. Kopas 1952. g. darbību.

L. L. Kopa dibināta pirms 4 ar pus gadiem ar mērķi vienot un pulcināt Londonas latviešus, kuru kopskaits tanī laikā bija tikai pāris desmitu. Tagad L. L. Kopas biedru skaits vien ir 110. 1952. g. notikuši 32 sarīkojumi, visvairāk kopā ar DV Londonas nodaļu un citām Londonas latviešu un baltiešu organizācijām; šo sarīkojumu vidū 14 referātu vakari un atceres sarīkojumi ar referātiem, 10 koncerti, teātra izrādes un citi sarīkojumi ar priekšnesumiem, 3 deju vakari, 1 izbraukums (Jānos) u. c. No lielākiem sarīkojumiem minama grātra K. Zariņa viesošanās, 14. jūnija atcere, 18. novembris un Kultūras diena ar izstādi.

Pagājušā gadā L. L. K. uzņēmusies aprūpēt kāda invalida ģimeni Vācijā. Līdzekļu vākšanai šim nolūkam daudz veikusi dāmu komiteja L. Zandersones vadībā, sarīkojot „Rudenīgo vakaru trīs ceturtdaļ taktī" un piedaloties YMCA's „Holliday Market" ar Latvijas stendu. Apmeklēti tautieši sanatorijā un slimnīcās. Akadēmiskā sekcija rīkojusi 3 priekšlasījumu vakarus un nodibinājusi studiju fondu, kurā pašreiz ir 40 dolaru. Pie L. L. Kopas pastāv sestdienas skola un jaunatnes kursi 1952. g. darbojušies 8 skolotāji, kas mācījuši 29 bērnus un jauniešus. L. L. Kopas bibliotēka 1952. g. pieaugusi par 46 grāmatām, visvairāk jaunizdevumiem. Grāmatu kopskaits gada beigās bija 693. 124 grāmatas ņēmuši lasīšanai 5 vieninieki un 30 ģimenes. Kanadiešu informācijas nolūkā vietējā kanadiešu avīzē ievietotas vairākas „lasītāju vēstules", gan atspēkojot kanadiešu uzbrukumus jaunkanadiešiem, gan arī vēršoties pret komūnistu metodēm. Izplātīts „Baigais gads", arī kādā komūnistu sarīkojumā. Kopas pārstāvis darbojas līdz Citizen's Emergency committee for immigrants", par kuras darbību un palīdzības iespējām iebraucējiem sniedza sapulcei sīkākas ziņas. Londonas un tās apkārtnes latviešu informācijai L.L.K. kopā ar DV Londonas nodaļu un Latviešu luterāņu draudzi izdod informācijas biļetenu. Aktīvi atbalstīta LNAK darbība; visi L.L.K. biedri ir LNAK dalībnieki.

Revīzijas komisijas priekšsēdis A. Banga noslēdza savu ziņojumu ar uzaicinājumu izteikt valdei atzinību par aktīvo darbību, ko arī izdarīja.

1953. g. valdē ievēlēja līdzšinējos A. Dreimani (priekšsēdis), E. Biti (kasieris), V. Lukševicu (pr-ža vietnieks), un no jauna V. Cauni (sarīkojumu pārzinātājs) un P. Zvaguli (sekretārs). Savu kandidātūru valdes vēlēšanās noņēma vest. P. Dreimanis, bet valde lūdza viņu arī turpmāk vadīt latviešu skolu un jaunatnes kursus, kā arī pārzināt bibliotēku.

Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos A. Bangu (priekšsēdis) un A. Liepiņu, un no jauna O. Ebeli. Dāmu komitejā ievēlēja līdzšinējos L. Zandersoni (priekšn.), V. Klabi, G. Biti un J. Vasariņu, no jauna A. Dreimani.

Nākošā gadā nolēma turpināt līdzšinējo darbību, pievēršot vēl lielāku vērību informācijai, jaunatnes audzināšanai latviskā garā, bibliotēkas paplašināšanai un palīdzībai visciešākā sadarbībā ar pārējām latviešu organizācijām. Jauno budžetu sabalansēja uz $590.00, kurā ieskaitīts atlikums no iepriekšējiem gadiem — $224.96.

MĀKSLINIECISKO SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

22. februārī, DV sarīkojumā Toronto koncertēs pianistes māsas Ingrida un Karina Gütbergas.
7. martā „Svešās asinis" ceturtā izrāde.
15. martā, sestdien, Mārtiņa Zīverta jubilejas izrāde, kurā piedalīsies visas trīs Toronto teātra trupas.
29. martā, Sv. Andreja baznīcā Garīgs koncerts. Piedalās E. Veskimetsa (soprāns), E. Sedliņa (alts), Ž. Zentiņš (tenors), P. Geistauts (baritons) J. Niedra (bass) un Sv. Andreja draudzes koris, komp. T. Keniņa vadībā. Programmā: J. S. Bacha, Šūberta, Alfr. Kalniņa, H. Pavasara u. c. darbi, un Mocarta „Rekviēma" fragmenti solistiem, korim un ērģelēm. Pie ērģelēm E. Timermane.
18. aprīlī, plkst. 8.00 vakarā The Latvian Trio koncerts (V. Ziedonis, vijole, Dz. Treimanis, čello, V. Meļķis, klavieres). Programmā: Brāmsa un Arenska trio, un pirmatskaņojumā Kanadā T. Keniņa trio.
15. martā, plkst. 6.00 vakarā Sv. Andreja baznīcas mazajā zālē, T. Keniņa lekciju cikla Lielās mūzikas problēmas 12. referāts: Koncerts un tā formas no pirmsākumiem līdz mūsu dienām. Skaņu plašu ilustrācijas piemēri no Korelli Concerto grosso, J. S. Bacha Brandenburgas koncertiem, Mocarta, Šūmaņa, Lista, Ravēla un Bartoka klavieru koncertiem, Bēthovena, Brāmsa un Berga vijoļkoncertiem.

CITI SARĪKOJUMI

13. februārī plkst. 20.00. 62 Claremont St., tradicionālais Vilibalda Drosmiņa karnevāls DV sarīkojumā
20. febr., plkst. 20.00 — tradicionālais stud. karnevāls — Nakts latīņu kvartālā Kolumbus zālē
22. februārī, pl. 18 YMCA's telpās, 40 College St., Toronto, bērnu karnevāls — Gada tirgus Sprungulmuižā.
6. martā, pl. 19, pulkveža O. Kalpaka atceres vakars Sv. Andreja baznīcas zālē. Programmā svētbrīdis, referāts, deklamācijas un mūzikāli priekšnesumi.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

DAUGAVAS VANAGI

PATEICĪBA

DV Rietumvācijas valde izsaka Latviešu Katoļu Kultūras Centram Kanadā pateicību par piesūtīto ziedojumu $100.00 Invalidu Nama fondam. Ziedojums pēc attiecīgā kursa līdzinās 417.50 DM.

Patiesā cieņā,

V. Jarums, valdes pr-sēdis

VANKUVERA, B.C.

DV Britu Kolumbijas nodaļas kopsapulce notika 17. janvārī. Nodaļas priekšnieks deva pārskatu par nodaļas darbību, kur skaitļi rādīja nodaļas aktīvo darbu materiālā palīdzībā trūcīgu karavīru ģimenēm un piederīgiem. Līdzekļi gūti gan no sarīkojumiem, gan kā pašaplikšanās regulāra nodeva, gan ar ziedojumiem uz listēm. Minēja dažus čaklākus ziedojuma vācējus un devīgākos nodaļas biedrus. Dāmu komitejas darbība pastāvējusi saimnieciskā kalpošanā.

Ievēlēja veco valdi un revīzijas komisiju ar vienu jaunu locekli — Oto Liepiņu.

Pārrunās degpunktā bija jautājums par DV nodaļas gada dienas atceres un latviešu leģionāru atceres dienas sarīkošanu martā ar referātiem: 1) Marta nozīme latviešu leģiona vēsturē; 2) DV organizācijas mērķi un uzdevumi; koncerta daļa un kopīgas vakariņas. Ielūgumus izsūtīs.

-s

DV Sadberijas nodaļas biedru pilnsapulce 18. janvārī ievēlējusi valdi un revīzijas komisiju 1953. g.:

valdes priekšsēdis E. Treilons, pr-ža vietn. J. Bērziņš, sekretārs V. Buņķis, kasieris R. Dumpis, biedrzinis P. Midegs;

revīzijas komisijā: L. Grasis, V. Kārkliņš, J. Kalvāns.

Nodaļas adrese: E. Treilons, 12 Morrison Ave, Sudbury, Ont. Tel. 44404.

DV GAUTINGAS NODAĻAI JAUNA VALDE

Sakarā ar valdes pārvēlēšanām, Gautingas DV nodaļas jaunā valde konstrruējusies šādi:

E. Doktenieks — priekšsēdis, G. Liepiņš — priekšs. v., J. Gregors — sekretārs, J. Upmanis — kasieris, J. Kuģītis — biedrzinis.

Revīzijas komisijā tika ievēlēti: V. Petrovs, K. Cīrulis un A. Kronis.

Valdes tagadējā adrese ir: E. Doktenieks, Gauting bei Muenchen, Sanatorium D-III-13.

Iceļošanas, izceļošanas vīzu, pasu, dzīvokļa, darba un pavalstniecības lietas kārto

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto

Tel. RA 7149

ZIEDOSIM STUNDAS ALGU TRŪKUMCIETĒJIEM!

ZIEDOJUMI IEMAKSĀJAMI: DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņš, 280 Wright Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās.

TORONTO LATVIEŠI VĒL ILGI PĀRRUNĀS PRESES BALLĒ PIEDZĪVOTOS PATĪKAMOS PĀRSTEIGUMUS

No kreisās: 1. attēlā šarmantās ballēs dalībnieces; 2. — red. I. Viksna un The Telegram red. E. Geigers pārrunā svaigas preses problēmas; 3. — dzejniece V. Toma patīkamu draugu sabiedrībā; 4. — omuļīgu viesu grupa. No kr. 2. J. Kreiļa uzņ., pārējie H. Kligera

KĀDAS IR MŪSU APDROŠINĀŠANAS IESPĒJAS KANADĀ?

Mums apdrošināšanas iespējas Kanadā ir tādas pašas kā visiem kanadiešiem. Bez šaubām, mēs to atzīstam, bet Kanadā šodien darbojas daudz dažādu apdrošināšanas sabiedrību, un, šinī nozarē mān beidzamos gadus strādājot, kanadiešu un sevišķi jaunkanadiešu starpā Ontario ir pacēlušies jautājumi: kura ir vecākā, drošākā, bagātākā, izdevīgākā un pat godīgākā apdrošināšanas sabiedrība Kanadā?

Visas apdrošināšanas sabiedrības neatkarīgi no to lieluma atrodas Kanadas valdības uzraudzībā, ka visas bankas ar vienu nekustamu kapitālu valdības bankā ar otru apgrozības kapitālu, kurš tiek ieguldīts valdības norādītos drošos aizdevumos. Tātad jūsu nauda nevar iet pazušanā nekādā gadījumā. Kas attiecas uz cenu starpību dažādu sabiedrību starpā, tādas nepastāv, jo cenas pamatojas uz visu apvienoto sabiedrību statistiku.

Katram no jums par apmierinājumu varu teikt, ka neatkarīgi no tā, pie kādas sabiedrības jūs piederat, jūsu iemaksu nauda ir atbilstoša jūsu apdrošinājumam, salīdzinot ar visām pārējām sabiedrībām, ar vienīgo varbūtību, ka lielajām sabiedrībām ir piemērotā, ka apdrošināšanas izvēle jūsu pašreizējam finanšiālam vai ģimenes stāvoklim.

Slimības apdrošināšanas iespējas Kanadā ir šādas: Neierobežotas algas izmaksas un slimnīcas izdevumu segšana, bet ierobežota ārstu un operāciju izdevumu segšanai iegūstama pa daļām vai apvienoti ar atbilstošām prēmijām.

Dzīvības apdrošināšanas iespējas: Krāšanas veidā no 10 līdz 30 gadu apjomā ar dzīvības apdrošinājumu krāšanas laikā un jūsu iekrātās naudas izmaksu ar procentiem kontrakta beigās vai tiešs dzīvības apdrošinājums ar mazām iemaksām un izmaksu tikai jūsu nāves gadījumā piederīgiem. Beidzamais plāns piemērots vecākiem cilvēkiem un tādiem, kam finanšiālas grūtības, kam šāds plāns būtu nepieciešams piederīgo apgādāšanai. Pašlaik Kanadā ir iznācis jauns plāns, piemērots cilvēkiem starp 18 un 45 gadiem; tas atšķiras no pārējiem krājkases plāniem ar daļēju naudas izmaksu krāšanas laikā, neietekmējot apdrošināšanas kapitālu, izdevīgāku vecuma nodrošinājumu un visas jūsu iekrātās naudas plūs apdrošināšanas summas, plūs procentu izmaksu piederīgiem jūsu nāves gadījumā.

Bērnu vecākiem izņemot apdrošinājumu (krājkases) uz bērna vārda varētu dot padomu apdrošināt vecākus pašus, jo iekrātās naudas vērtība pēc 20 gadiem būtu līdzvērtīga, bet finanšiālie zaudējumi sievas vai vīra nāves gadījumā būtu daudz lielāki kā bērna.

Aleks. Kretulnieks

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

IZKLAUSĀS PILNĪGI NETIEŠAMI

Sūtnis Kārlis Zariņš žurnāla — Ceļa Zīmes 11. burtnīcas ievadrakstā Dzīvie domu avoti atgādina izcila kultūras darbinieka Pēterpilī šā gadsimta sākumā teiktos vārdus: Intelligence nevar apmierināties tikai ar dienas presi, kas dažkārt iet notikumu astē. Ir vajadzīgs žurnāls, kas vada un kurā ir jaunu domu verdošie avoti. Un sūtnis saka: Šāda garīga vadība vajadzīga arī mums tagad svešumā, lai mēs turētu savas acis modras un vērīgi skatītos nākotnē. Šo garīgo vadību mūsu visaugstākā amata persona novēl Ceļa Zīmēm, kā jaunu dzīvības avotu, meklētājam un jaunu domu un centienu paudējam.

Vai nu mums intelligences trimdā ir pārāk maz, vai arī mūsu intelligence trimdā ir mainījusies uz leju, Ceļa Zīmes un arī pārējie mūsu žurnāli cieš no lasītāju trūkuma un var iznākt ar lielām grūtībām.

Šai ēnas pusei tomēr var ieraudzīt arī saulainu maliņu. Un tā ir tie latvieši, kas izjūt vajadzību abonēt un lasīt ne tikai vienu laikrakstu, bet vairākus laikrakstus un žurnālus un arī grāmatas. Izklausās pilnīgi neticami, bet Takomā, Vašingtonas valstī, kāds latvietis, kas sevi sauc par „mazo cilvēku", strādā fizisku darbu un naudu, tāpat kā citi visi, izdod visādām dzīves vajadzībām un slimību ārstēšanai, tomēr atlicina arī gara vajadzībām tik daudz naudas, lai varētu lasīt visus latviešu laikrakstus, žurnālus un grāmatas. Viņš raksta tā: „Man pienāk, un es lasu tagad pāri par 25 latviešu trimdinieku avīzes, žurnālus un citus periodiskus izdevumus, pavisam sīkos tani skaitā neietilpinot. Tāpēc esmu samērā labi kursā, vismaz par to, ko latvieši iespiež uz papīra."

Šādi latvieši ir īstenie latvisko pilskalnu cēlēji un sargātāji.

UN KAS NOTIKA?

Domājot par sūtņa M. Zariņa nozīmīgajiem vārdiem „garīga vadība vajadzīga arī mums tagad svešumā," mēs ar nopūtu atzīstamies, ka mēs visi kopā esam tomēr tik nabagi, ka svešumā neesam spējuši mūsu gara darbiniekiem nodrošināt garīgo darbu un līdz ar to savas tautas garīgo vadību. Tomēr kāda ideja un tās īstenošanas mēģinājums pierādīja, ka visi latviešu trimdinieki kopā, ja vien viņi turas kopā kā tauta un darbojas kā tauta, ir neizmērojami bagāti un stipri.

1950. gadā mēnesi pirms 18. novembra lielās dienas no Latviešu Centrālās komitejas Vācijā nāca ierosinājums pie Latvijas sūtniem, visu baznīcu galvām, organizācijām, preses un katra atsevišķa latvieša radīt visas trimdas tautas apjomā Ārtavu Latvijai kā katra latvieša sirdsapziņu pienākumu 18. novembra dienā maksāt Latvijai, savai tautai un savai valstij — nacionālu ārtavu par labu Latvijas brīvības cīņai, latviešu kultūrai un latv. aizsautiem vanagiem un trūkumcietējiem. Lai šim valstiskām un nacionālam darbam nodrošinātu autoritāti, objektivitāti un pilnīgas sekmes, šīs idejas iecerētāji un ierosinātāji lūdza Latvijas sūtņus un mūsu četru galveno konfesiju galvas uzņemties šīs pārorganizāciju un pārpartiju idejas un akcijas vadīšanu, savākto līdzekļu pārvaldīšanu un sadalīšanu trim lielajiem mērķiem. Pēc šī projekta ar pilnīgu drošību būtu ienākuši katru gadu vismaz 100.000 dolaru, kas sastādītu mūsu nacionālo budžetu. Kā kompensāciju katra latviešu ģimene saņemtu vai nu latv. laikrakstu, žurnālu vai grāmatu, ko izdotu nacionāls apgāds.

Un kas notika? Visi atzina ideju par teicamu, bet tūlīt sekoja liktenīgais „bet": sūtņi atzina, ka laiks ir par īsu līdz 18. novembrim, bet ideja prasa pamatīgu pārdomāšanu, viens baznīcas galva tūlīt un bez kādiem iebildumiem apsolīja pilnīgu atbalstu, aicinot draudzes iesīgties akcijā, viens baznīcas galva prasīja līdzekļu pārvaldē aicināt arī visu Saeimas prezidiju, citu atbildes pienāca pārāk vēlu. Pēc šādu atbilžu saņemšanas idejas ierosinātāji mazākā apjomā un tikai Latviešu Centrālās Komitejas, Latviešu Nacionālās Padomes un Ārējās informācijas fonda vārdā aicināja organizācijas, draudzes un katru latvieti ieslēgties Ārtava Latvijai ziedojumu akcijā. Kaut gan bija organizācijas un laikraksti, kas šo akciju neatbalstīja, par pārsteigumu neticīgajiem un nelabvēļiem Ārējās Informācijas fonds, Kultūras fonds un Pašpalīdzības fonds saņēma no Ārtavas Latvijai prāvus un svētīgus augļus. Tauta bija atsaukusies, bet, ja aicinājums būtu nācis no sūtņiem un baznīcu galvām ar lieliem nacionāliem mērķiem, kas gan izskaitīt tad spētu lielo graudu krājumu!

Un ja vēlamies tagad apliecināt tēvu zemes mīlestību, tad tikai pārdrošas idejas, neikdienišķas domas un lieli darbi spēs atraisīt tos spēkus un bagātības, kas slēpjas mūsu trimdas tautā.

Vajag tikai gribēt un darīt ar ticīgu un jūsmīgu sirdi. Tauta ir tik atsaucīga un sekotāja, cik lieli domās, vārdos un darbos ir tautas vadītāji. Pārmetumus visos laikos ir pelnījuši tikai vadītāji.

Saturns

V. Ruble un J. Deksnis rūpējās par baloniem

Draudzīgā aicinājuma svinības Montreālā

Vēsturē vairākkārt piedzīvots, ka ir tādi aicinājumi, kas rada visliel āko atbalsi kādas tautas vai pat visas cilvēces sirdī. Tie ir kā kādu sēlptu vēlēšanos atmiņējums. Šādam atmiņējumam var pielīdzināt arī Kārļa Ulmaņa Draudzīgo aicinājumu, kas pirms 18 gadiem saukts latviešu sirdīs nav apklusis līdz pat mūsu dienām.

Šī aicinājuma vārdā Montreālas latviešu skola, savu pašaizliedzīgo skolotāju vadībā 24. janv. ar gaumīgi izvēlētu un saturā bagātu programmu rīkoja Draudzīgā aicinājuma vakaru.

Vakaru atklāja skolas pārzinis E. Mazutis, norādot uz sava laika lielajiem panākumiem šī aicinājuma ietvaros. Latvijas skolas, kuras nevarēja lepoties ar bagātīgu mācības līdzekļu krājumu, plašām bibliotēkām un citiem skolām nepieciešamiem mācību līdzekļiem, pēc 1935. g. 28. janvāra, Draudzīgā aicinājuma dienas, sāka saņemt neskaitāmas veltes no bijušiem skolniekiem vai citiem labvēļiem. Ar pilnu tiesību var teikt, ka visa tauta bija savilņojusies šim ziedošanās priekam un tas neapstājās visus tālākos Latvijas pastāvēšanas gadus. Tādēļ jo svarīgi šo aicinājumu ir atcerēties mūsu trimdas laikos. Tagad latviešu skolu pastāvēšana jau ir saistīta ar visas mūsu brīvībā esošās tautas daļas nacionālo kopā turēšanos un sevis paglabāšanu. Par cik materiāli varēs noturēties mūsu skolas, par cik tās būs apgādātas ar mācības līdzekļiem, latviešu grāmatām un citām mācību gaitai nepieciešamām lietām, par tik tās varēs stāvēt sargvietā par mūsu jaunās paaudzes izaugšanu nākošai brīvajai Latvijai. „Neaizmirsīsim," teica skolas pārzinis, „arī to viru, kurš savā laikā šo aicinājumu deva. Atcerēsimies mūsu valsts prezidentu Kārli Ulmani, kuram visa dzīve bija ziedošanās savai tautai un kura pēdējās mūža gaitas aizgāja mocekļa ceļu."

Atzīmēšanas vērta ir interesantā un plaša vakara programma, kuras izpildīšanā piedalījās gandrīz visi Montreālas latviešu mākslinieciskie spēki, ieskaitot arī pašus skolniekus, — deklamātorus un skolas kori. Sevišķi patīkami klausītājus pārsteidza jaunais līriskais tenors A. Kivlenieks, uzrādot savā dziedātāja attīstībā jau diezgan ievērojamus panākumus. Patīkamais tembrs un diezgan plašais diapozons liek cerēt, ka, skološanās centībai neapsīkstot, no viņa var izveidoties ar laiku patiešām jauns latviešu dziedonis. Ar lielām komika dāvanām apveltītais G. Vērenieks, nezin, kādēļ bija izvēlējies savam programmas numuram garāku fragmentu no E. Virzas Straumēniem, kas neizskanēja diezin cik himniski. Manuprāt būtu labāki bijis, ja minētais aktieris būtu nolasījis kaut vai Ķeņča lūgšanu no Mērnieku laikiem, tā padarot savu dotību daudz plašāku un bagātīgāku izpausmi. Savās vietās bija mums jau pazīstamie: koloratūrsoprans L. Cauniņe, operdziedātāja N. Valdovska un aktrise Irma Graudiņa, kā arī trompetes solists J. Tilga. Par dziedātāju A. Melderi runājot, nezin, vai nebūtu lietderīgāki, ja viņš atvadītos no šīs savas mūzas un izvēlētos citu, kur varētu gūt lielākus panākumus. Pavadījumus veica L. Zoldnere, V. Zilkalne, prof. J. Hill un G. Znotiņa ar labu iejūtu un precizitāti.

Skaists brīdis bija programmu beidzot visu izpildītāju kopējā apbalvošana ar ziediem.

Labi apmeklētais Draudzīgā aicinājuma pieminas vakars Montreālas latviešu skolai deva arī labus materiālus panākumus. Pieskaitot vēl Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudzes $100.00 un citu organizāciju ziedojumus, liekas, ka skolotāju spraustais mērķis par latviešu bērnu vasaras kolonijas noorganizēšanu patiesi īstenosies. Tas tikai lieku reizi pierāda, ka Draudzīgā aicinājuma dzirksts, kas iedegta mūsu sirdīs pirms 18 gadiem, nav apdzisusi arī mūsu dienās.

O. Kr.

KOORDINĒS ZIEDOJUMU VĀKŠANU

PROF. LEJIŅS VLB DELEGĀTS ALA's KONGRESĀ

Vašingtonas Latviešu Biedrībai otrdien, 3. februārī bija mēneša sanāksme, kurā prof. P. Lejiņš ziņoja par ALA's pēdējā gada darbību. Pilnsapulcē par biedrības delegātu Amerikas Latviešu Apvienības kongresam Grand Rapidos 17. līdz 20. aprīlim vienbalsīgi ievēlēja prof. P. Lejiņu.

Savu pārskatu par ALA'u P. Lejiņš iesāka ar aizrādījumu, ka pag. gada kongresā izskanējuši 2 pretēji viedokļi: no vienas puses izteiktas domas, ka ALA strauji nostiprināsies un ka tās darbība ies plašumā; bet no otras puses izskanēja bažas, ka tautiešu apatija pret centrālo organizāciju padziļināsies un novedīs pie ALA's panīkšanas. Ne viens, ne otrs pareģojums nav īstenojies. ALA's pamati un tās prestižs tautiešos joprojām nostabilizējas, un tās pastāvēšana nodrošināta. Tomēr ALA nav varējusi veikt visus uzdevumus tādā mērā, kā vajadzētu un kā to sagaidīja.

Viens iemesls šādai parādībai meklējams faktā, ka ASV latvieši, kas ieceļojuši prieks nedaudz gadiem, tagad sāk vispirms nodotīes savas personiskās un ģimenes dzīves materiālu pamatu nostiprināšanai. Neatliek laika sekot un aktīvi nodoties sabiedriskam darbam, un ar līdzekļiem jārīkojas taupīgi, lai varētu segt uzņemtās saistības noteiktos termiņos. ALA's priekšsēdis to atzīst par pārejošu parādību, jo arī agrākie ieceļotāji pārdzīvojuši šādu procesu, un tomēr agrāko gadu ieceļotāji joprojām daudzās vietās ir vadītāji nacionāli—sabiedriskā dzīvē.

No otrās puses, ALA's aktīvie darbinieki visi iesaistīti maizes darbā, un viņiem ar labāko gribu nav iespējams visu savu enerģiju un laiku veltīt ALA's mērķu veicināšanai. Ar to arī vispirms izskaidrojams, kāpēc daudz kas palika nepadarīts arī šogad. Izeju mēs šeit varētu rast, paplašinot tehnisko darbinieku skaitu. Pašreiz ALA'ā ir tikai viens algots darbinieks, kas veic visu nepieciešamo, strādājot vairāk nekā drīkst prasīt. Darbvedības izdevumi tiek segti vienīgi no biedru naudām, vienu dolaru no personas. Ja šo dolaru maksātu tikai viena ASV tautiešu trešdaļa, runātājs uzsvēra, tad ALA'i rastos iespēja pienācīgi īstenot tās galvenos uzdevumus nacionālpolitiskā, kultūras, aprūpes un informācijas laukos.

Tomēr arī pašreizējos apstākļos — pilnīgi apzinoties ALA's darbības līdzšinējos trūkumus — ALA's nozīmē, ka ASV latv. centr. organizācijai un viņu domu izpaudējai ir neatsverama. Mums ir sava oficiāli atzīta sūtniecība, kas brīvā pasaulē aizstāv latviešu tautas suverēnās tiesības. Bet sūtniecība nevar runāt ASV latviešu vārdā. To var darīt tikai viņu pašu centrālā organizācija, un ALA' nav palaidusi garām nevienu gadījumu, lai deklarētu ASV valdībai un sabiedrībai, vai Apvienotām Nācijām ASV latviešu viedokli attiecībā uz dzimteni Latviju un tās apspiedējiem, Padomju boļševikiem. Šī funkcija — reprezentēt ASV latviešus — ir viens no ALA's svarīgākajiem uzdevumiem. Prof. Lejiņš savā pārskatā pieskārās arī centieniem radīt Latviešu pasaules apvienību.

Referents sniedza lietiškas un objektīvas atbildes arī uz citiem uzdotiem jautājumiem. Uz aizrādījumu, ka daži tautieši, kas pieņēmuši ASV pilsonību vai taisās to darīt, šaubās, vai viņi var būt ALA'ā par biedriem, prof. Lejiņš atbildēja, ka viņš pats jau ilgus gadus ir ASV pilsonis un tomēr jau divi gadi vada ALA's darbību kā tās priekšsēdis. No ASV pilsoņiem gan sagaida lojālitāti pret viņu izvēlēto valsti, bet tas nebūt neizslēdz interesi pret savas izcelsmes tautības kultūru un politisko likteni.

Prof. Lejiņam izsakot gatavību darīdēt biedrības norādījumus attiecībā uz kongresā aizstāvajamām tezēm, R. Šillers aizrādīja, ka tautiešos manāma neskaidrība un pat apjukums, ko izraisa nemitīgie un nekoordinētie ziedojumu vākšanas akciju plūdi, ko dažādas organizācijas ierosina un turpina visu gadu cauri. Rezultātā pat tie tautieši, kas līdz šim ar teicamu pašaizliedzību ziedojuši prāvas summas aprūpei un Kultūras Fondam, sāk arvienu vairāk atrauties, nezinādami, kam, kad un cik ziedot. Daži pat iet tik tālu, ka liedīas apmeklēt sarīkojumus, jo „visur un vienmēr jāziedo". Ir bijis gadījums, kad vienā vienīgā izrīkojumā apmeklētājiem reprezentēti veseli astoņi (!) ziedojumu saraksti. Šis nemitīgais spiediens ziedot šādiem vai tādiem mērķiem kļūst kaitīgs visai ASV latviešu sabiedriskai dzīvei un atsaucas nelabvēlīgi arī uz ALA's stāvokli. Nav šaubu, ka kultūras veicināšanai, informācijas darba paplašināšanai un aprūpei ir nepieciešami līdzekļi. It sevišķi pēdējā darbības laukā tos var iegūt vienīgi ziedojumu ceļā. ALA līdz šim pieturējās pie ieskata, ka tās uzdevumus i koordinēt un nevis pārņemt darbību, ko jau sekmīgi veic atsevišķas organizācijas un draudzes. Jautājums par ziedojumu vākšanas akciju saskaņošanu attiecībā uz laiku, mērķtiecību un sabiedrisko spēku kopdarbību atkārtoti ierosināts un pārrunāts, bet tomēr līdz šim nav kustināts ar pienācīgu nopietnību. Runātājs tāpēc nāca ar priekšlikumu sapulces dalībniekiem uzdot savam pārstāvim šo jautājumu ierosināt kongresā un censties to uzņemt darba kārtībā, jo vienīgi visu ASV latviešu delegātu sanāksme tik svarīgā, bet reizē sarežģītajā lietā varētu atrast visiem apmierinošu atrisinājumu. Sapulce minēto priekšlikumu pieņēma vienbalsīgi. **R. S.**

SAVIENOTĀS VALSTĪS

Daugavas Vanagu ierosinātais un atbalstītais bēru fonds un palīdzības fonds ārstēšanas izdevumu segšanai drīzumā varēs uzsākt darbību. Izraudzīto nosaukumu „D.V. palīdzības fonds Daugava" nācās atmest, jo amerikāņu iestādes nereģistrē organācijas ar nosaukumu, kas saistīts ar svešas zemes vietas apzīmējumu. Sakarā ar to izraudzīts cits nosaukums — „Neatkarīgo latviešu savstarpējās palīdzības fonds".

Fondā varēs iestāties katrs latvietis, neatkarīgi no tam, vai viņš ir DV biedrs vai ne un neatkarīgi no viņa dzīves vietas. Palīdzības fonds dod divējāda veida apdrošināšanos — miršanas gadījumos un ārstēšanās izdevumu segšanai. Katrs biedrs varēs izraudzīt vienu no šiem apdrošināšanas veidiem vai arī abus. Līdz šim jau pieteikušies ap 200 biedru.

STUDENTU DZĪVE INDIĀNAPOLĒ

Indiānāpoles (Ind.) latviešu studentu kopa, izmantojot 1. semestra mācību nobeiguma brīvlaiku kolledžās un universitātēs, 27. janvārī, kopas dalībnieces, Batlera universitātes farmācijas studentes Valdas Sorens dzīvoklī rīkoja „speciālsanāksmi", pēc skaita jau otro janvāra mēnesī. Kopas dalībniece Vita Ozoliņa nolasīja divus fargmentus no Jāņa Klīdzēja romāna „Jaunieši", kuŗos skartas tā laika latviešu studentu domas, uzskati un problēmas. Pēc tam — pēc kopas priekšnieka, Purdue (Lafajetē, Ind.) universitātes studenta Marģera Caunes domām — vajadzēja izraisīties pārrunām, kuras tomēr, diemžēl, neradās...

Šķiet, vislabāk vakaru raksturoja kāds cits kopas delībnieks, par to vaļsirdīgi izsakoties: „Reizi mēnesī trūcīgie Indiānāpoles studenti sanāca kopā, lai pēc ilgākiem laikiem atkal kārtīgi pabēstu." „... un izlocītu balsis" — gribētos vēl piebilst. **G. G.**

Tikko iznācis Indiānas Latviešu Biedrības informācijas mēnešizdevuma „Ausma" šī gada 1. numurs, datēts ar 25. janvāri. Izdevums — pēc kopskaita jau desmitais — šoreiz savās 6 rotātora technikā iespiestajās lappusēs veltīts galvenokārt Draudzīgā aicinājuma atcerei. Saturā jaunās paaudzes dzejnieka, bij. „Ausmas" redaktora Vigo Burģa Draudzīgā aicinājuma dienai veltītā trīs pantu kvarta — „Grāmatai". Jāņa Labsvīra raksts „Draudzīgais aicinājums", Daugavas Vanagu Indiānāpoles nodaļas priekšnieka Jāņa Lazdiņa garš un izsmelošs raksts par Daugavas Vanagu organizāciju, tās mērķiem un uzdevumiem, Valža Mārupieša rakstu sērijas „Par roveru likumiem" 6. turpinājums (šoreiz iztirzāts sestais — Dzīvības mīlestības likums), Vērotāja atreferējums par ILB gada sapulci, --o atreferējums par vietējās latviešu studentu kopas 4. janvāra sanāksmi, Feliksa Mizēra (pseudonīms) dzejolis „Atriebējs", ILB grāmatnīcas ziņojums un pāris īsi tulkojumi no vietējās amerikāņu preses.

Sākot ar šo numuru par izdevuma redaktoru no šī posteņa aizgājušā Vigo Burģa vietā parakstās Vilmārs Spranemanis, taču nedz izdevuma ārējā, nedz iekšējā sejā šī pārmaiņa nav nesusi nekādu grozījumu, ne labojumu.

Jaunā redakcija gan atkārtoti uzaicina visus Indiānāpoles tautiešus atbalstīt mēnešraksta izdošanu, iesūtot redakcijai rakstus par latviešu dzīvi Indiānā, par darba iespējām un apstākļiem kā arī apcerējums par citiem tematiem, kas varētu interesēt mēnešizdevuma lasītājus. Visi raksti adresējami izdevuma redaktoram — Mr. Vilmārs Spranemanis, 1328 N. Park Ave., Indianapolis 5, Ind.

KANADIEŠI SLAVĒ BRĀČISTU P. ZARIŅU

P. Zariņa koncerts ieguvis kanadiešu presē labas atsauksmes. Iespaidīgais „Globe and Mail" tam veltījis gandrīz vai 100 rindas un dod lielu virsrakstu: „Pāvels Zariņš briljants Helikoniana zāles koncertā". Recenzents Džons Kreglands izceļ it sevišķi otrās koncerta daļas sniegumu, slavējot P. Zariņa silto toni un tehnisko virtuozitāti Arnolda Baksa Sonātā. Par T. Kenina čello Sonātas lēnās daļas atskaņojumu viņš raksta:

„T. Kenina čello Sonātas, Andante Sostenuto assai daļā, kuru nesen še pirmatskaņojumā sniedza čellinieks Ingus Nāruns, P. Zariņš sasniedza gandrīz vai tona perfekciju, no kuras viņš bija tālu koncerta pirmajā posmā. Brāča pārņēma Kenina darba čella siltumu līdz ar tā laikmetīgo romantismu P. Zariņa smalkās interpretācijas spējas bija visteicamākās tieši ekspresīvās, melodiskās pasāžās."

TRADICIONĀLAIS STUDENTU KARNEVĀLS NAKTS LATĪŅU KVARTĀLA TORONTO, 20. FEBRUĀRĪ, PL. 20 KOLUMBUS ZĀLĒ

Jānis Klīdzējs

BRĪVĪBAS PAAUDZES RAKSTNIEKS ALB. SPRŪDŽS

(31. XII 1905. - 7.IV 1944.)

II

Skolotāji, šie jaunās uguns iededzinātāji, ieņem ievērojamu vietu jaunā rakstnieka darbos. Arī viņš pats ir bijis skolotājs.

Lai izteiktu visu sevī sakrājušos radīšanas prieku, Sprūdžs noskandē arī pa sonetam, nodārd pa balādei un pa četrrindai par maija sapņiem. Bet tie ir tikai speciālas noskaņas brīžu veikumi. Bet viņš atkal atgriežas pie izteiksmes veidiem, kas ļauj ievilkt elpu plašāku lauku skrējieniem. Tie ir viņa romāni, stāsti, noveles.

Alberts Sprūdžs ir izveidojis līdz viņa laikam latviešu literatūrā nepieminētu prozas darba formu — pastāstu. Pastāsts ir īss, aprauts stāstījums, par kādu atsevišķu notikumu, bez kādas tendences režģīt fabulu vai gremdēties dvēseles dzīvē. Pastāsti vairāk kalpoja avīžu lasāmvielai, arī to garums aprobežojās ar to avīzes numuru, kas todien lasītājam bija rokā.

Pats tā autors par pastāstu nebija augstās domās. Kad Sprūdžam vaicāju: „Kā tu definē — kas ir pastāsts?" viņš smiedamies atteica: „Pastāsts ir tāds neizdevies stāsts." —

Reizēm viņš stāsta par vienkāršas Latgales meitenes sapni un ilgām — kā tikt pie tā goda, ka drīkstētu svētkos nest karogu ap baznīcu. Viņš stāsta par kalējzēna mīlestību. Citureiz runā par jaunās brīvības paaudzes gaismas meklētājiem un cīnītājiem pret liekuļiem, kas savu iekšējo netīrību cenšas aizsegt ar skaļu Dieva vārda piesaukšanu.

Alberts Sprūdžs neaprobežojas tikai ar Latgales ļaužu un dzīves tēlošanu. Viņš savus darbu sižetus ļikpat labi atrod arī Rīgā, Vidzemē vai Kurzemē. Viņam patīk stāstīt par visu, kur redz Latvijas tīrvi uz augšu vēršamies, par visu, kur nācija top.

Tāpat kā sirsnīgāko mīlestību, tāpat arī asākos uzbrukumus Alberts Sprūdžs saņem no savas dzimtās puses Latgales. Vieni viņam pārmet aiziešanu no savas dzimtenes, jo viņš vairs nerakstot izloksnē. Otri skaļi saka: Alberts Sprūdžs ir baznīcas ienaidnieks!

Alberts Sprūdžs šiem uzbrukumiem neatbild. — Kāpēc tu pret to neko nesaki? — reiz prasu. — Tāpēc, ka sāp, — viņš atsaka.

Ir dzirdēti iebildumi, ka Alberts Sprūdžs rakstījis pēc sava laika „modes," bijis jaunuzbūves slavinātājs un bez kritikas jūsmotājs.

LATVIJAS BRĪVĪBAI,

mūsu druvu zaļošanai kupluma, jaunuzbūves skanēšanai Latvijas saimniecībā un garā Alberts Sprūdžs ticēja kā vienreizējām un ar citu ko neaizstājamām vērtībām. Viņš godīgi kalpoja šai savai ticībai. Viņa jūsma bija līdz galam īsta. Viņš jūsmoja ne vien par to dzīvi, kāda tā ir, bet arī par to, kāda tā Latvijā varētu būt nākotnē. Nevienam viņš nepieļāva nonicināt Latvijas brīvības laika nozīmi.

Atceros kādu gadījumu, kur Albertu Sprūdžu nokaitināja kāds Rīgas namsaimnieks un tirgonis, kas savu smago zelta pulksteņa ķēdi pie vestes šūpodams, teica: „Latvijas brīvība ir tikai tāds nejaušību burbulis... Te neiespējami atlīstīt vērienu, iet plašumā..."

Alberts Sprūdžs, valdītās dusmās piesarcis, teica: „Jūs — tauku burbulis! **Latvijā jūs vēl nekad neesat dzīvojis!** Jūs esat paspējis dzīvot vēl tikai savas vestes plašumā...."

TRAģISKAIS GALS

Laiks gadu straumēm plūstot apsedza Latviju ar asiņu paliem.

Brīvības paaudzes rakstnieks nepiedzīvoja to, ko bija cerējis: redzēt — kāda būs Latvija vēl pēc 20 gadiem, kad viņam pašam būtu 49 gadi.

Albertam Sprūdžam bija tikai 36 gadi, kad sarkano krievu lidmašīnu uzbrukums Rēzeknei 1944. gada, 7. aprīļā rītā, apklusināja viņa jūsmīgo sirdi un izdzēsa simts vēl neizsapņotus nākotnes sapņus.

Neliels brūna koka krucifikss, kas Albertam Sprūdžam bija mātes dāvāts, un ko viņš veda līdzi uz Rīgu un bija paņēmis līdzi arī uz Rēzekni, bumbas sagrautās mājas drupās gulēja netālu no Alberta Sprūdža apklusušās pieres.

No austrumu puses vējš atnes tālu lielgabalu dunoņu. Ir 13. aprīļa diena 1944. gadā un rudenī arto tīrumu zeme jau sāk smaržot, lai gan ceļmalu grāvjos un piekalnēs ir sniegs.

Varakļānu baznīcas tornī zvans sērīgi, lēnīgi zvana, kad Albertu Sprūdžu iznesam no baznīcas pēdējam gājienam.

Pie diviem jauniem, baltiem bērziem viņa dzimtenes kapos Albertu Sprūdžu apsedzām ar smiltīm. Varakļānu prāvests Dukaļskis, kam ir jau gluži balta galva un kas pats jaunībā bijis karsts iespiestā vārda nesējs tautā, svētot kapu, saka tikai dažus vārdus, jo viņa balss aizlūst un dreb: Varakļāniešļ, aprokam mūsu lielāko dēlu, kas pateica mūsu vēl nepateiktos vārdus, un kas redzēja ar mūsu visu acīm — — kam Dieva gaisma bija devusi dāvanu — — — — — — kas meklēja — — — meklēja — — — Lai Dieva miers tagad ar viņu...

Austrumu pamalē dun un dun —

FRONTES TUVOŠANĀS

daudziem Alberta Sprūdža draugiem nav jāvusi piedalīties viņa izvadīšanā. No grāmatu un avīžu ļaudīm ir klāt tikai Aleksandrs Ancāns, Jānis Andrups un Jānis Škirmants.

Pēc nepilna pusgada krīt arī dzejnieks Aleksandrs Ancāns.

Tad lielgabali dun jau pašā Rīgas pievārtē.

Laiks gadu straumēm plūst — Jau 8 gadi ir pagājuši no dienām, kad Alberts Sprūdžs tika apbērts ar Varakļānu kapu kalna smiltīm. Ja tā sarkanā nakts viņu nebūtu mums atņēmusi, šogad Albertam Sprūdžam būtu 45 mūža gadi.

Pa 8 trimdas gadiem tika iespiests tūkstošiem latviešu grāmatu. Daudz arī tādu, kuru iespiešanai bija tikai materiāla nozīme un aprēķins. No daudzajiem izdevējiem nevienam neienāca prātā apzināt un no jauna izdot Alberta Sprūdža darbus, kas Latvijā no vidējās paaudzes rakstniekiem bija viens no visvairāk lasītiem.

KĀPĒC?

Tāpēc, ka Alberts Sprūdžs sirsnīgā, ar siltu humoru apsegtā stāstījumā tēloja tās bēdas, rūpes, priekus un ilgas, kas bija radušās un izaugušas no Latvijas brīvības laika dzīves, tā sakot — no kūsājošās šīsdienas. Otrkārt — Alberta Sprūdža darbi bija ar pozitīvu ievirzi. Te jāsaka, ka Alberts Sprūdžs nekādā gadījumā nebija māksliga „happy-end" meklētājs.

Viņš atzina, ka lasītājs rakstnieka darbā meklē brīvību no kāda smaguma, meklē kādu pestīšanu, meklē kādu atrisinājumu — uz augšu.

Viņš tāpēc nestaigāja pa lasītāja dvēseli ar dunci, pistoli, un sinepēm. Viņš tur staigāja ar aizdegtu sveci rokā. Viņa pozitīvisms bija organiski veidojies, tāpēc, tik dabīgs, un reizē — lasītāju pulka mīlēts.

Pieminētās iezīmes nesa vairums viņa darbu.

Tā kā trimdas gados neviens no Alberta Sprūdža darbiem netika izdots, viņa vārds un viņa darbi manāmi sāka grimt aizmirstībā, arvien vairāk.

Latvijas dzīvi uz augšu vēršamies, par visu, kur nācija top.

(Nobeigums sekos)

Prof. P. Dāles un K. Raudīves filozofiskie apcerējumi

Pirms dažiem gadiem Vācijā filozofa prof. P. Jurevića grāmata „Idejas un īstenība" izraisīja polemiku „Laikā" mēnešrakstā ar literātu V. Kalninu. Arī Vācijas laikrakstā „Latvija" ievietotie prof. P. Jurevića raksti radīja jo plašu polemisku kustību latviešos un, manuprāt, tā bija veselīga domu izmaiņa uz atziņu pirmavotu un eksistenciālās problēmatikas pamatnes. („Atstājiet vecuma dienām gudrās pārrunas un omulīgo filozofēšanu," bija kāda isredzīga polemika padoms.)

Dzīvē ir jābūt drošam eksistenciālam patiesības mēram, ko prof. P. Dāle ietver šādā atzinā: „Metodiskās šaubas, lietišķs skepticisms Dekarta garā ir pozitīva un filozofiju un zinātni veicinātāja parādība." Tagad šīs „garīgās vētras" ir pa daļai norimušas, lai dotu vietu teorētiskos aplēsumos un šaurās interesēs bazētai patiesības glorificēšanai un polemizēšanai.

Tādēļ ar jo lielāku prieku atzīmējam, ka latviešu trimdas grāmatniecības izdevumos pēc ilgākas ziemas guļas ir parādījušies pirmie asni filozofisko apcerējumu nozarē. A. Kalnāja apgāds ASV izdevis Latvijā palikušā prof. P. Dāles apcerējumus „Vērojumi un pārdomas" (1944. gada sakopojumu), bet „Dzintara" apgāds Zviedrijā K. Raudives „Divējādi dzīves veidi". Izdevumi nepretendē uz latviešu kultūras atklāsmi. Tie ir respektējams aicinājums garīgo vērtību pētīšanā vispār.

Prof. P. Dāles apcerējumos parādās konvencionāli, loģiskā schēmatismā iekļauti, psiholoģiski un filozofiski iztirzājumi, materiālu izvēles, tehniskās apdares vai citu kādu iemeslu dēļ vairs neatbilst pašreizējām prasībām, tādēļ apsveicams ir P. Mantnieka apgāda jaunais izdevums, kas pūlējies novērst iepriekšējos trūkumus.

Grāmata izdota palielā formātā ar acij tīkamu vāka apvalku, uz kura redzama stilizēta Latvijas karte ar simboliskiem zīmējumiem, kas uzskatāmi iepazīstina skatītāju, ja tas ir svešatutietis, ar Latvijas zemes un dabas novadu īpatnībām. Tālāk seko īsi ievada vārdi latviešu un angļu valodā, pēdējā konspektīvi skicējot Latvijas vietu, sasniegumus un likteni pārējo Rietumu pasaules valstu saimē. Tālāk seko pāris schēmatiskas kartes un senu vara grebumu reprodukcijas, kas rāda Rīgas, Jelgavas, Bauskas, u. c. pilsētu vēsturiskos attēlus 16., 17., 18. un 19. gs. Tālāk seko plašs illustrātīvs materiāls, kas atspoguļo Latvijas dabu un pilsētas, visvairāk Rīgu, kur redzami daudzi līdz šim pavisam neredzēti vai ļoti reti manīti uzņēmumi, starp kuriem īpaši būtu jāmin vairāki Rīgas ostas un pilsētas degšanas skati, tāpat nopostītie tilti 1944. gadā. Interesanti ir daži maz redzēti Rīgas apstādījumu un Vecrīgas skati, Latvijas baznīcu iekšskati, altāru veidojumu attēli, vairāki Pētera baznīcas uzņēmumi, kā arī barokāli krāšņie Lesteres, Kuldīgas baznīcu un Rundāles pils attēli. Saprotams, netrūkst arī tradicionālie un mums tik tuvie Rīgas ooeras, teātra, Brāļu kapu, Rīgas jūrmalas, Ķemeres un citi uzņēmumi, bet tie visi samērā neredzēti, labi reproducēti un saskanīgi ielauzīti lapā. Netrūkst arī daži romantiskāki iekrāsoti attēli, kā Vidzemes ainavas, vecas vējdzirnavas, Meltura krogs, pirtiņas, klētis, utt. Šie uzņēmumi, saprotams, tuvi mūsu acij un sirdij, bet šeit gribētos izteikt tomēr mazu piezīmi lidzīgu izdevumu sastādītājiem: vai nebūtu jāskiro tās grāmatas, kuras tiek izdotas vairāk pašu vajadzībām, no tām, kas domātas vistiešāk propagandai un sveštautiešiem, kas tik ļoti pieraduši pie saviem debesskrāpjiem un skvēriem, ka nez' vai spēs pievienoties mūsu izjūtām, uzskatot, teiksim, Jelgavā Skolotāju ielas uzņēmumu ar vienstāvu koka mājelēm un kailiem kokiem. Tomēr šie pāris uzņēmumi, ar kuŗiem samaksāti mesli mūsu sentimentam, nespēj mazināt iespaidu, kāds rodas izšķirstot jauno skatu albumu, kas parāda mūsu zemi kā kūšņu, plaukstošu un spēcīgu valsti, kura nedrīkst tikt aizmirsta pasaules vareno zaļā galda kalkulācijās.

-gr-

BIJUŠAIS MEŽSARGA DĒLS — GODALGOTS INŽENIERIS

ZELTA MEDAĻA PAR PĒTĪJUMU PAPĪRRŪPNI ECĪBĀ

Ir 1948. gads, kad inž. ķīm Ernests Langiņs ierodas Kanadā — Ņufaudlendā, lai štātos inženierapētnieka darbā Kanādas lielākajā papīrfabrikā — Bow Water papīra un cellulozas rūpnīcā. Šī fabrika ir milzu uzņēmums, kas, neskatoties uz maksimāli mechanizēto iekārtu, tomēr nodarbina ap 1200 strādnieku trīs maiņās. Fabrikai faktiski pieder vai puse lielās Ņufldas salas, no kuŗas egļu bagātajiem mežiem tā iegūst visas nepieciešamās izejvielas papīra ražošanai. Bow Watera fabrika ir speciālizējusies visvairāk avīžu papīra ražošanā un ar šo papīru apgādā ne tikai Kanadu, bet gandrīz visas ASV. Vienā dienā rūpnīcā ražo ap 1000 tonnu papīra, kuŗa pārdošanas cena ir $30.00 tonnā.

Pēc iepazīšanās ar šo milzu rūpnīcu, inž. Langiņs keras pie sava tiešā darba — pie pētījumiem papīrrūpniecībā. Neskatoties uz visā pasaulē izslavēto ASV rūpniecības augsto stāvokli, arī tē vēl nebūt nav visas problēmas atrisinātas un izpētītas. Fabrikas vadības interesēs ir pacelt produkciju, lai pie tā paša strādnieku skaita varētu ražot vairāk un uzņēmuma peļņa būtu lielāka. Tas tad nu ir pirmais uzdevums, kuŗa pētīšanai nododas jaunais zinātnieks un, kā nu tagad redzam, pēc četru gadu ilga un rūpīga darba ir atradi papēmieni, kā panākt lielāku dienā ražoto papīra tonnu skaitu.

Vērīgā pētnieka skats vispirms apstājas pie problēmas, kā iegūstot izturīgāku papīra masu, var paliellināt attiecīgo mašīnu jaudu un līdz ar to pacelt produkciju. Tik tālu šī lieta neliktos sarežģīta un, domājams, ka pie šāda atrisinājuma inž. Langiņs nebūs nācis pirmais. Svarīgākais šinī jautājumā ir atrast tādu ķīmisku vielu, kuŗu piejaucot papīra masai, netiktu bojāta kvalitāte, bet tikai pastiprināta masas izturība. Vairāku gadu laikā inž. Langiņam patiesi izdodas tādu vielu atrast un viņš var par šo atradumu ziņot fabrikas vadībai. Tikai lai šo atradumu varētu izlietot, jāpārbūvē zināmā mērā fabrikas iekārta, ko pēc gada cer pabeigt, un tad fabrika varēs strādāt ar jauno paņēmienu.

Inž. E. Langins
Foto J. O. Asmenis

Šinī starplaikā izgudrotājs tiek aicināts iesniegt savu pētījumu rezultātus Kanādas papīra un cellulozas rūpnieku savienībai (Pulp un Paper Asoc. in Canada), lai tur attiecīgo zinātnieku komisijā tiktu apspriesta šī atraduma nozīme un izlietošanas iespēja. Šeit jāpiezīmē, ka pie minētās savienības pastāv godalgošanas fonds, kuŗu tās prezidents Veldons nodibinājis 1929. gadā. Apbalvojums — zelta medaļa, tiek katru gadu piešķirts tam pētniekam, kuŗš papīrrupniecībā atradis kaut ko jaunu. Sākot ar godalgas nodibināšanu 1929. g., tā ir piešķirta tikai, iesk. inž. Langinu, 19 pētniekiem un pēdējos trijos gados neviens pētījums nebija izpelnījies zelta medaļu. Tas norāda, cik ļoti svarīgs ir mūsu tautieša atradums. Iesniegtos darbus zinātnieku komisija analizē veselu gadu un tikai pēc tam tiek paziņoti rezultāti. Tā arī inž. Langins pēc pag. gada janvārī izdarītā iesnieguma un attiecīgā priekšlasījuma minētās savienības inženieru un zinātnieku sanāksmē Montreālā, tagad saņēmis paziņojumu, ka viņa darbam piespriesta augstākā godalga — zelta medaļa visas Kanadas apjomā. Ir svarīgi atzīmēt, ka reizē ar inž. Langinu, ir tikuši vēl iesniegti 48 pētījumu darbi, bet neviens no tiem nav izpelnījies apbalvojumu.

Inž. E. Langins dzimis Viļķenes pag. Valmieras apriņķī kā mežsarga dēls. Savu izglītību ieguvis LU, ko beidzis 1941. g. Pēc tam strādājis par subasistentu ķīmijas fakultātē, Juglas ķīmiskā fabrikā un pēdējā laikā Latvijā Slokas cellulozas fabrikā. Pāreejoties uz Vāciju, viņš nonāk Darmštatē, kur vēl papildinās Papīra un cellulozas institūtā pie prof. Džeimsa.

Tā redzam, ka solīdas zināšanas, centība un neatlaidība ir pacēlušas kādreizējo mežsarga zēnu līdz visas Kanadas atzītam un cildinātam pētniekam. Par to varam no sirds priecāties un novēlēt jaunajam zinātniekam vēl ilgu un panākumiem bagātu darba ceļienu.

O. Krādziņš

LATVIJAS SKATU ALBUMS

VALSTS 35 G. NEATKARĪBAS ATCEREI

P. Mantnieka apgāds Briselē izdevis jaunu Latvijas skatu albumu, kas veltīts Latvijas 35 gadu neatkarības atcerei. Mēs zinām, ka līdzīgi izdevumi, īpaši trimdas Vācijas posmā, ir parādījušies atklātībā diezgan daudzi, bet gadiem aizejot labākie no tiem jau gandrīz izpārdoti un no tiem grūti vairs sadzenams kāds eksemplārs. Tie, kas vēl atrodami grāmatnīcu plauktos, pa lielākai dalai savā iekārtojuma, materiālu izvēles, tehniskās apdares vai citu kādu iemeslu dēļ vairs neatbilst pašreizējām prasībām, tādēļ apsveicams ir P. Mantnieka apgāda jaunais izdevums, kas pūlējies novērst iepriekšējos trūkumus.

Grāmata izdota palielā formātā ar acij tīkamu vāka apvalku, uz kura redzama stilizēta Latvijas karte ar simboliskiem zīmējumiem, kas uzskatāmi iepazīstina skatītāju, ja tas ir sveštautietis, ar Latvijas zemes un dabas novadu īpatnībām. Tālāk seko īsi ievada vārdi latviešu un angļu valodā, pēdējā konspektīvi skicējot Latvijas vietu, sasniegumus un likteni pārējo Rietumu pasaules valstu saimē. Tālāk seko pāris schēmatiskas kartes un senu vara grebumu reprodukcijas, kas rāda Rīgas, Jelgavas, Bauskas, u. c. pilsētu vēsturiskos attēlus 16., 17., 18. un 19. gs. Tālāk seko plašs illustrātīvs materiāls, kas atspoguļo Latvijas dabu un pilsētas, visvairāk Rīgu, kur redzami daudzi līdz šim pavisam neredzēti vai ļoti reti manīti uzņēmumi, starp kuriem īpaši būtu jāmin vairāki Rīgas ostas un pilsētas degšanas skati, tāpat nopostītie tilti 1944. gadā. Interesanti ir daži maz redzēti Rīgas apstādījumu un Vecrīgas skati, Latvijas baznīcu iekšskati, altāru veidojumu attēli, vairāki Pētera baznīcas uzņēmumi, kā arī barokāli krāšņie Lesteres, Kuldīgas baznīcu un Rundāles pils attēli. Saprotams, netrūkst arī tradicionālie un mums tik tuvie Rīgas ooeras, teātra, Brāļu kapu, Rīgas jūrmalas, Ķemeres un citi uzņēmumi, bet tie visi samērā neredzēti, labi reproducēti un saskanīgi ielauzīti lapā. Netrūkst arī daži romantiskāki iekrāsoti attēli, kā Vidzemes ainavas, vecas vējdzirnavas, Meltura krogs, pirtiņas, klētis, utt. Šie uzņēmumi, saprotams, tuvi mūsu acij un sirdij, bet šeit gribētos izteikt tomēr mazu piezīmi līdzīgu izdevumu sastādītājiem: vai nebūtu jāskiro tās grāmatas, kuras tiek izdotas vairāk pašu vajadzībām, no tām, kas domātas vistiešāk propagandai un sveštautiešiem, kas tik ļoti pieraduši pie saviem debesskrāpjiem un skvēriem, ka nez' vai spēs pievienoties mūsu izjūtām, uzskatot, teiksim, Jelgavā Skolotāju ielas uzņēmumu ar vienstāvu koka mājelēm un kailiem kokiem. Tomēr šie pāris uzņēmumi, ar kuŗiem samaksāti mesli mūsu sentimentam, nespēj mazināt iespaidu, kāds rodas izšķirstot jauno skatu albumu, kas parāda mūsu zemi kā kūšņu, plaukstošu un spēcīgu valsti, kura nedrīkst tikt aizmirsta pasaules vareno zaļā galda kalkulācijās.

-gr-

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS — REPORTĀŽA

38. turpinājums

„Jā." nedzirdami atteica Illa.

Ap trāpījuma vietas krateru drūzmējās kareivji. Caurums bija milzīgs un kā neaizbērts masu kāps ar savu atvērto, asiņaino rīkli žāvājās pret debesīm — izaicinošs, drausmīgs un bezkaunīgs. Daži no kareivjiem bija nolaidušies lejā, stāvēdami taisni uz kaudzē sakritušajām, saplosītajām miesām, un lika cilpas ap ķermeņiem, kas vairs nekustējās, ap augumiem, kas locījās sāpēs, ap locekļiem, kas vairs nekur nepiederēja: un citi, kas stāvēja augšā, atspērās un vilka aiz virves gala, kas bija pārmesta pār nolauztā masta strupo galu. Gaisā šūpodamās pacēlās nekustīgas miesas, tālu atmestām rokām, atliektām galvām, kas bāli zaļas, pār krāteru šūpodamās, stīvām stiklainām, plaši ieplestām acīm vērās debesīs. Tur bija arī ķermeņi bez galvām un galvas bez ķermeņiem. Kāds bija gribējis, lai te, nedaudzos metros tilpuma, būtu daudzas nāves, sīva, nežēlīga bojā eja, koncentrētas, pārcilvēcīgas ciešanas un šausmas, kādas cilvēks pats nevar izdomāt. Šausmas, ko rada gadījums — radības kungs. Jeb kāda augstāka, apzināta griba?

„Nāc man palīgā," sacīja pēkšņi Dr. Sabile aiz viņiem. Illa ar Zilgmi atskatījās. Ārsta seja bija nopietna, pelēka un nedzīva kā tiem, kas jau bija beiguši elpot. Viņš šķita kā no zemes izaudzis.

Illa spēji atdzīvojās. „Es domāju, ka tevis vairs nav," viņa pielika tēva plecam roku, it kā pārliecinādamās. Vairāk viņa nekā nesacīja. Viņa gāja prom, tēvam paklausīgi sekodama. Viņi lauzās cauri pūlim, kas vairs nebrēca ne pēc ārsta, ne lādējās. Viņi sasniedza reliņus, un te, rindā cits citam blakus salikti, jau gulēja ievainotie. Desmit, divdesmit, trīsdesmit, varbūt vēl vairāk. Rindas galā stāvēja virsleitnants, bez kādas izteiksmes sejā, atbalstījis labās rokas plaukstā kreisās rokas elkoni, un mēchaniski plucināja apakšlūpu. Viņa rota šo kauju bija zaudējusi.

Nebija nekāda pārsniemamā materiāla, atskaitot celofānu, Illa darīja visvienkāršāko, kas bija darāms — viņa pārsēja valējās brūces. Un Dr. Sabile darīja savu — tiem, kas likās būs dzīvotāji, viņš deva pa iešļircinājumam. Veselajiem, kas barā stāvēja ap posta vietu, šķita, ka beidzot nodibināta kārtība: ārsts bija atradies un darīja savu pienākumu. Bet ārsts nespēja darīt nekā. Cilvēki noasiņoja un mira. Neviens nekad vēl nebija redzējis tik daudz posta reizē. Tur bija norautu locekļu stumbeni, pa kuŗiem asinis, melnas un steidzīgas, virmodamas gāzās uz klāja un ritēja lielās peļķēs. Tur bija saārdīti gurnu kauli, kas spraucās cauri uniformas zaļajām drīskām — bez neviena piliena asiņu. Tur bija daži gluži veseli, bet zaļām sejām puiši, kas nevaldāmi drebēja, klaudzinādami žokļus, un pēkšņi bez vaida apklusa un sastinga uz visiem laikiem. Tos, ko izcēla no koka šķembu pilnās posta vietas jau beigtus, lika uz klāja atsevišķi. Desmit, divdesmit, trīsdesmit, varbūt arī vairāk. Un beidzot bija tā, ka ievainotie un kritušie sāka atspiest dzīvos, veselos un ziņkāros — metru pēc metra tie saviem augumiem atkaroja klāja platību Brakes priekšgalā. Un kareivjiem, ja tie negribēja kāpt nelaimīgajiem virsū, bija jāatvelkas. Beidzot vietas vairs nebija nemaz, un mirušos lika vienu uz otra.

Leģionārs Zilgme aizgriezās, ko tagad izvilka no šķēpelu un drupu apakšas, gandrīz visi bija nedzīvi. Zilgme lūkojās viņu sejās, mēģināja sazīmēt pēc formas Miku Peniķi. Viņš baidījās palaist to garām. Dažreiz viņš iedomājās, ka varbūt kāds no saplosītajiem, vairs nepazīstamajiem ķermeņiem pieder Mikum. Bet vēl jau nebija visi. Ar drausmām Zilgme atskarta, ka eksplozijas upuru skaits sniedzas simtos. Pēkšņi viņam ienāca prātā, ka pazudušais varbūt ir starp pašiem pirmajiem, ko izcēla uz klāja? Viņš atskatījās uz ievainoto un kritušo rindām. Varbūt tur? Un Zilgme lēni virzījās gar nelaimīgiem, ielūkodamies sejā ikvienam, cik tas bija iespējams. Daži bija visgar apsegti segām vai mēteļiem. Zilgme atteicās tiem pieskarties. Kādēļ domāt to jaunāko?

„Vai jums nebūtu sērkociņš?" kāds no zemes, no klāja pie pašiem Zilgmes kājām ierunājās. Viņa valoda bija lauzīta, un Zilgme spēji paziņa viņā vienu no virtuves strādniekiem, kuŗa dzimtene bija Tulūza. Ar pūlēm viņš mēģināja saturēt starp drebošajām lūpām cigareti. Viņa tautietis gulēja blakus, bāls un pie visām miesām trīcēdams. Taču viņi nelikās ievainoti. Tās bija izbailes, varbūt. Ārkārtīgs nervu satricinājums. Pusārprāts.

Zilgme pataustījās pa kabatām — sērkociņu nebija.

„Es nesaprotu, kādēļ mums šeit jānomirst," franču zis smilkstēja. „C'est fini, c'est fini..."

„Ak, Dievs, bet jūs taču nemirsit," spēji iesaucās Zilgme, pieliecās un, bāli zaļajam francūzim par lielu pārsteigumu, izņēma viņam cigareti no mutes. Kādu brīdi viņš klīda pa klāju, jautādams uguni vienam, otram, trešam. Kad viņš ar degošu cigareti zobos atgriezās, mazais, trauslais ķermenis bija beidzis raustīties un gulēja zem pavirši uzmestā mēteļa gluži rāmi.

„Miris?" Zilgme pavērās viņa kaimiņā. Tas vārgi pašūpoja galvu. „Aizmidzis," viņš tikko dzirdami teica un izstiepa pēc cigaretes tievu, smalku roku.

Zilgme turpināja meklēt. Uz klāja noguldīto rindas tagad jau sniedzās līdz komandtiltam, pilnas bija abas ejas, ķermeņi gulēja tik blīvi blakus viens otram, ka tikai ar pūlēm varēja tikt garām. Kāda balss Zilgmem likās pazīstama. Bet kad viņš izlauzās līdz mašīntelpas lūkai, no kuŗienes nāca saucieni, nelaimīgais izrādījās vācietis. Viņa uzacu kauli bija izspiedušies tālu uz priekšu un pieres vidus iekrities. Asinis aumaļām plūda pa neredzamu ievainojumu, salipinādamas šo briesmīgo, šo melni nokvēpušo glābšanas jostu vilnu un piepildīdamas acu dobumus.

„Es gribu redzēt, es gribu redzēt," viņš monotoni sauca, nē, viņš gaudoja un kvieca, nemitīgi plecos šūpodamies. Un blakus viņam, tāpat sēdus sakņupis, ar muguru pret lūku atbalstījies, kvernēja otrs, gluži melnu nokvēpušu galvu, izplaucētām acīm, un mēchaniski badīja ar elkoni kaimiņa sānus:

„Nekliedz tik traki, nekliedz. Es arī nekā neredzu, es nekā neredzu nekliedz, nekliedz, nekliedz..."

Zilgme aizgriezās un kāpa tālāk, piesardzīgi celdams kājas pār nogulditajiem. Un tad viņš ieraudzīja Miku. Viņa galva, izspruštem matiem, nevarīgi atmesta, gulēja starp kāda nekustīga ķermeņa plaši ieplestām kājām. Viņš likās mirris. Tik garš, tik nekustīgs un dīvaini svinīgs bija šis lielais, sastingušais ķermenis ar lengani gar sāniem noliktām rokām. Zilgme noliecās un ilgi lūkojās netīkami bālajā sejā. Viņš neuzdrošinājās pieskarties gulētāja plakstiem, lai vaļā pavērtos, tajos ieraudzītu nāvi vai dzīvību, kā to kara biedri frontē mēdza darīt.

„Tas vēl dzīvos," sacīja kāds vācietis. Zilgme atskatījās. Runātājs bija otrās rotas feldšers, kas nule bija pasniedzis Zilgmem uguni.

„Dzīvos?" viņš mēchaniski atjautāja.

„Varbūt kontūzija. Iekšējs asins izplūdums — kas zina?" vācietis paraustīja plecus. „Vai tev ir cigarete?"

Zilgme pieccēlās, Mikus nekustīgajā sejā lūkodamies, sameklēja tabaku un zīdpapīra lapiņas un deva vācietim uztīt. Un pēkšņi Zilgme apzinājās, ka viņu nekas vairs nesatraue, nekas vairs nešausmina un nekas vairs nespēj iekustināt līdzjūtībai. Šī lietiškība, ar kādu feldšers aizpīpēja, šī piederība pie dzīves un dzīvības, kam bija savas prasības, kas jāva spriest un domāt par nāvi un ievainojumiem kā par aroda nepieciešamām lietām — tā viņu atgrieza īstenībā no kādas dziļas, bīstamas apmātības, kā dažreiz izgulēts miegs aizdzen dzēruma reibumu. Pēkšņi šie nelaimīgo un asinojošo cilvēku simti viņam vairs nelikās šausmīgi, tikai nožēlojami, tādi, kas pelna palīdzību. Vairāk viņa dvēsele, viņa prāts, viņa lauku zēna vienkāršā sirds vairs nespēja uzņemt. Viņš pacēla skatienu, uz debesīm — pirmoreiz, kopš bija notikusi nelaime. Pelēkā, vienaldzīgā mākoņu slīdēšana nedeva nekādu veldzi. Augšā bija migla sablīvējusies, vēja trenkāti zemes tvaiki tas viss. Lejā bija nāve, briesmīgas ciešanas, šausmas. Un kaut kur bija Dievs. Neieraugāms, nesasaucams, nepielūdzams — viņš ļāva visam notikt, kas te notika. Un dīvaini, ka neviens neskaitīja lūgšanas. Svētā gara nebija starp šiem mirējiem. Šķita, ka te notikusi drausmīga neķītība. Lopisks masu slaktiņš. Nelaimēs pārvarīgais spēks ar visu smagumu uzgulās kuģim un cilvēkiem uz tā.

(Turpinājums sekos)

DV HAMILTONAS NODAĻAS
Gadskārtējais karnevāls
AR ROKU PA GAISU

SESTDIEN, ŠĪGADA 14. FEBRUĀRĪ, PLKST. 7.00 VAKARĀ
KRĀŠŅI DEKORĒTĀS UN ILLUMINĒTĀS ARMĒŅU KLUBA
TELPĀS 69 PRINCESS ST., HAMILTONĀ

PROGRAMMĀ: Trīs labāko masku godalgošana ● Konfeti, serpentīns un baloni ● Amora pasts ● Plaša atspirdzinājumu izvēle dāmām un kungiem ● Spēlēs S. LIEPAS DEJU ORKESTRIS papildinātā sastāvā

(163) IEEJA $1.50 NO PERSONAS

Visus laipni ielūdz Hamiltonas DAUGAVAS VANAGU nodaļas valde

FEBRUĀRA MĒBEĻU IZPĀRDOŠANA
Visāda veida mēbeles izpārdošanā ar 35 PROC. ATLAIDI

KRĀJUMĀ LIELA IZVĒLE:

Gulamistabu iekārtas
Dzīvojamo istabu iekārtas
Virtuves (chroma un koka)
Dīvāna gultas (Chesterfield)
Studiju (istabu) komplekti,

Mīkstie krēsli, Skapji, gultas, atsperes un matrači
Elektriskās un gāzes plītis
Bērnu mēbeles
Paklāji un linoleums

PLAŠĀ IZVĒLĒ BIROJA MĒBELES, galdi, krēsli, dīvāni, nepolstēti krēsli, noliktavu iekārta) utt.

VARAT LABI PELNĪT PAR JŪSU VECĀM MĒBELĒM
MĒS RUNĀJAM SLAVU VALODĀS UZ NOMAKSU — JA VĒLAS

CANA FURNITURE CO 587 QUEEN St., W., Toronto
Tel. EM 6-3894

DV HAMILTONAS SPORTA KOPA SPARTA

rīko š. g. 21. februārī, plkst. 13.30

DELTAS SECONDARY SCHOOL VINGROTAVĀ, MAIN ST., E.

HAMILTONAS KAUSU IZCĪŅAS FINĀLUS

1. SACĪKŠU ATKLĀŠANA ar LSAK priekšsēža R. Plūmes piedalīšanos
2. SIEVIEŠU VOLEJBOLS TLSK 1. — Hamiltonas igaunietes
3. VĪRIEŠU VOLEJBOLS YMCA — St. Katarines
4. VĪRIEŠU BASKETBOLS TLSK 1. — Sparta (154)

PLKST. 20.00, 69 PRINCESS ST.

SAVIESĪGS VAKARS
AR BALLES KARALIENES IEVĒLĒŠANU

Romantisks apgaismojums ● Atspirdzinājumi
F. Liepas deju kapella ● Dekorēta zāle
● Vakara tērpi vēlami ●

Ieeja: sacīkstēs $0.50 saviesīgā vakarā $1.25.

DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ TORONTO, 123 Huron St.

DABŪJAMAS

TAUTISKA IZSTRĀDĀJUMA SUDRABLIETAS

Saules gredzeni, Saules saktas, Saules aproču pogas (mat.), Bārtas, Nīcas, Rucavas komplektu saktas, lielās un mazās.
5 latu saktas, Daugmales aproces, Nameja aproces

Kakla rotas un daudz citu izstrādājumu.

Mājas, farmas, veikalus un visāda veida īpašumus
HAMILTONĀ UN APKĀRTNĒ
(palīdz arī aizdevumu sagādē) piedāvā

MĀRTIŅŠ JAKOVIČS
G. ERVIN WRIGHT Real Estate Broker

PĀRSTĀVIS 82 Locke St., So Hamiltonā. Tel. 74739, mājā 83255 (1098)

IEVĒRĪBAI!
Sakarā ar mākslinieka Norīša 10 g. nāves dienas atceri, pašlaik dabūjams krāsainām gleznu reprodukcijām illustrēts rakstu krājums

NORĪTIS
CENA ā $5.60

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA
123 Huron St. Toronto, Ont

SPORTS

SPORTA KALENDĀRS

12. februārī, plkst. 19.30 College ielā 297, Toronto intermediata līgas volejbola meistarībā spēlēs — TLSK—TRIDENT u. c.

13. februārī, plkst. 20,30 Broadview Ave, 275, Toronto, intermediate līgas volejbola meistarībā spēlēs TLSK—KALEV.

13. februārī, plkst. 20,30, Broadview Ave, 275, Toronto, senioru līgas volejbola meistarībā spēlēs — TLSK—KALEV.

14. februārī, plkst. 20, College ielā 40, Toronto, sieviešu volejbola meistarībā spēlēs TLSK I vienība ar igauņu II vienību un vīriešu senioru līgā TLSK ar Latviešu Y klubu.

PAZIŅOJUMI

Montreālas sporta kopas gadskārtējā pilnsapulce notiks starptautiskās YMCA's telpās (augšējā zālē), 5550 Park Ave.

Darba kārtībā:
1. Sapulces vadības vēlēšanas.
2. Iepriekšējās pilnsapulces protokola pieņemšana.
3. Valdes ziņojums par pagājušā gada darbību.
4. Valdes vēlēšanas.
5. Delegātu vēlēšanas sporta kongresam.
6. Dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Piezīme: Montreālas sporta kopas valde uzaicina visus sportistus piedalīties pilnsapulcē, kā arī tos, kas gribētu iestāties sporta kopā.

Montreālas sporta kopas valde.

*

TLSK biedru nauda par 1953. gadu nomaksājama līdz š. g. 1. martam.

Valde

BASKETBOLA LAUKUMOS

Nujorkas latviešu basketbola vienība, kas piedalās Nu—Utrechtas intermediata līgā, zaudējuši Tomchovks 56:73, bet uzvarējuši Pecks 79:60. Vienībā spēlē: U. Vipulis, V. Veidis, Eichvalds, Bole, Zamurs, Pecholds. Vienībā ilgāku laiku nevarēs darboties līdz U. Vipulis, kas savainojis kāju.

*

Londonas basketbola meistarībā LLSK uzvarēja amerikāņu lidotāju vienību 56:54 un Eastbury 40:22, bet zaudēja Poly 41:64. Kausa spēlē LLSK zaudēja Poly 35:50.

Otrā Londonas latviešu vienība DVF zaudēja YMCA'i 34:36 un US Legion 50:54 Londonas basketbola meistarībā.

Hamiltonas basketbola līgā Sparta zaudēja Zion'ai 48:58 un YMCAi 62:64, bet uzvarējusi Grimsbiju 78:47. Spartas vienībā spēlēja: Ansons, Zutis, Kuncāns, Litaunieks, Rops, Auzers, Jundzis, Žulps, Leja un Bulte.

Toronto Metropolitan intermediate basketbola līgas spēles beigušās. „B" grupā TLSK (tren. Kazaks) izcīnījis 4. vietu un līdz ar to tiesības piedalīties finālspēlēs.

TLSK DUBULTA UZVARA

LSST 1952. gada vieglatlētikas korespondenču sacīkstes beigušās. Valstu vērtējumā vīriešiem uzvarējusi Anglija, otrā vietā atstājot Kanadu un trešā Zviedriju.

Sieviešu sacensībās uzvarētāja ir Kanada, bet otrā Zviedrija.

Meiteņu sacensībās A un B grupās uzvarētāja ir Zviedrija.

Vienību vērtējumā vīriešiem labākie bijuši: TLSK sportisti, otrie Tālava (Angl.), trešie Cerība (Anglija). Arī sieviešu klasē pārākās bijušas TLSK sportistes.

Meiteņu „A" grupā spēcīgākā vienība Stokholmas JKS, bet „B" grupā Upsalas Sports.

T. S. BALVAS

Kāds sporta draugs, kas nevēlas, lai viņa vārds tiktu izpausts, dāvājis sporta laikrakstam Trimdas Sports trīs balvas, kas T. S. pārraudzībā būtu izcīnāmas starp latviešu sportistiem.

Pirmās divas balvas ir tautiski sudraba gredzeni, ko iegūs savā īpašumā 1953. gada labākais Austrālijas latviešu vieglatlēts par labāko rezultātu, aprēķinātu pēc starptautisko daudzcīņu tabulām un vieglatlēte, tās sniegumu aprēķinot pēc R. Dekšenieka tabulām.

Trešā balva ir sudraba svilpe, kas izcīnāma Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs basketbolā. Balvu iegūst uzvarētājas vienības treneris vai kapteinis (ja trenera nebūtu).

Speciālisti atzinuši šo apdrošināšanas polisi par „exellent".

Sabiedrība: Occidental Life

PAR $2.58 MĒNESĪ

jūs varat apdrošināt slimības un nelaimes gadījumus šādā veidā:

A. Nelaimes gadījumā (ārpus darba) apdrošināšana maksā:

$750.00 par visiem ārstēšanās izdevumiem (ārstu, zālēm, slimnīcu, operācijām, Rentgenu utt.)

$5.000.00 par zaudētiem locekļiem.

B. Slimības gadījumā apdrošināšana maksā:

$7.00 par dienu par 90 dienām slimnīcā vai par slimo kopēju mājās.

$150.00 par operācijām.

Grozījumi un pielikumi iespējami, summas palielināmas, pēc vēlēšanās. Apdrošināšanu pieņem:

VALD. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS AGENTŪRA
48 Rathnelly Ave. Toronto
Tel. KI 5913 (134)
(122)

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimības, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552)

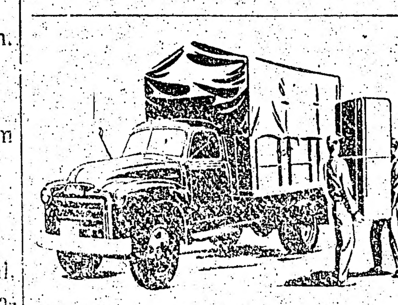

S. VAŠARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
izdara pakalpojumus katrā laikā
ZVANĪT
OL 1403, Toronto
(142)

Griezīgas sāpes kājās
VAI JUMS IR SĀPES KĀJU MUSKUĻOS?
Vai tās dara Jums grūtības kāju izstiepšanā? Tūkstoši ieteic
TEMPLETON'S T-R-C's
ātrai iedarbei pret griezīgām, durošām sāpēm. Jums var labi līdzēt
TEMPLETON'S T-R-C's
iegādājieties to par 65c, $1.35
T-833 drogu veikalos

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu krāsošanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585
Runā vāciski, krieviski un zviedriski

IZDODAMA liela mēbelēta istaba ar virtuvi. Zvanīt ME 1067. (161)

SIEVIEŠU TAUTAS TĒRPI LATVIJĀ

Attēlotais ir Bārtas apgabala skaistais tērps.

Bruncis ir melnā krāsā ar sarkanu apdari dzelteni zaļos rakstos. Krekls pagatavots no balta linu audekla ar izšūtiem melniem rakstiem. Skaistais nieburs ir sarkanā krāsā ar sidraba izšuvumiem. Meitenes valkā vianadziņu sudraba un sarkanā krāsā. Pie jostas piestiprināta liela sudraba sakta.

Tas ir Eiropas zemju skaisto tautas tērpu paraugs.

BRADING BREWERIES Ltd. publicējusi augšējo aprakstu, lai veicinātu jaunkanadiešu ciešāku vienību.

BRADING'S

BRADING BREWERIES LIMITED
OTTAWA AND WINDSOR

BRADING'S izrunā Bredings

PIEPRASIET SAVU BEZMAKSAS EKSEMPLĀRU JAU ŠODIEN!

Mūsu lielā 1953. gada sēklu un kokaudzētavas grāmata — labākā nekā jebkad!

148 illustrētas lappuses, 20 lapp. krāsās.

Piedāvā Kanadas lielākā pasta pasūtinājumu sēklu un kokaudzētavu firma. Jums patiks šī draudzīgā un informatīvā grāmata no sākuma līdz beigām. Tanī aprakstīti gandrīz 2000 augi un dārza piederumi, ieskaitot daudzus jaunus un īpatnējus priekšmetus, līdzīgus hibridu tomātiem, hibridu gurķiem, hibridu sīpoliem, zilo lapu arktiskai sētai, rozā multiflora sēklas un stādi, daudzziedaini saldie zirņi, rozā delfinijas, pundurkoki, seši vienā, daudzšķirņu ābeles, jauni mēslošanas līdzekļi, punduru saknaugi maziem dārziem, un visas labākās citas saknes, puķes un istabas puķu sēklas, stādi, sīpoli un piederumi, lai padarītu jūsu 1953. g. dārzu skaistāku kā jebkad agrāk. Pieprasiet šodien!

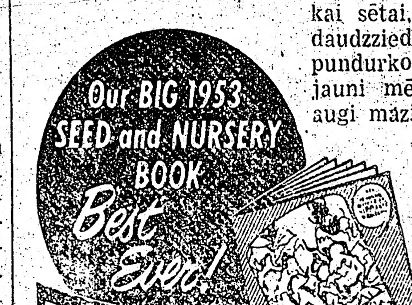

DOMINION SEED HOUSE
GEORGETOWN ONTARIO

NESŪTIET ZĀLES UZ EIROPU
pirms neesat iepazinušies ar mūsu jauno cenrādi.
Pieprasiet 1953. g. cenrādi, kas ir jau iespiests. Mūsu cenas ir daudz zemākas nekā citur Kanadā —
RIMIFONS — $2.10 par 100 tabl.
STREPTOMICINS — $0.50 gramā.
Sūtām no Eiropas uz visām pasaules malām, pat uz zemēm viņpus dzelzs priekškara. Pasta izdevumi ierēķināti. (99)
STARKMAN—CHEMISTS
463 Bloor St., West Toronto

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu „Latvija Amerikā" ...
līdz .... uz .... mēnešiem ....
Mr, Mrs, Miss ....
....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus norēķinus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St. Toronto Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. ... 18th St. Brooklyn 29, N.Y.

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums 15. februārī, pl. 3 p. p. Betlemes baznīcā. Māc. **R. Zariņš.**

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis ((99 Herkimer Str. Hamilton, Ont. t. 70136). Nufaundlendā līdz 15. februārim.

Prāv. A. Mitulis (66 College Str. Port Arthur, Ont.)

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.)

Vellandā, 15. febr., plkst. 1 p. p. Ungāru bazn. dievkalpojums.

St. Katerinā, 15. febr., plkst. 3 p. p. Kristus bazn. dievkalp.

Sarnijā, 21. febr., plkst. 6 vak. dievkalp.

Londonā, 22 febr., plkst. 4 p. p. Trīsvienības bazn. dievkalp.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton. Ont. T. 93410). **Hamiltonā,** 15. febr., plkst. 4 p. p. dievkalp. Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave. So.). Pēc dievkalp., pl. 5.15 draudzes locekļu pilnsapulce. Jaunatnes sanāksme ceturtdien, 12. febr., plkst. 6,30 māc. mājā.

Kristīts: Jēkabs Dreimanis, Kārļa Oļģerta un Ainas Milijas dēls.

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.)

Otavā, 15. febr., plkst. 2 p. p. dievkalp. Sv. Pāvila b-cā (210 Wilbrod Str.); **Virdinijtaunā,** 22. febr., pl. 2 p. p. deivkalp. Anglikāņu b-cā.

Māc. E. Lange (Billings Bridge, P. O. Box 66, Ottawa, Ont.).

Otavā, 15. febr., plkst. 5 p. p. draudzes 3 gadu pastāvēšanas dievkalp.; 22 febr., plkst. 5 p. p. Lielās Lūdzamās dienas dievkalp. Dievkalp. Sv. Pētera b-cā, Lyon ielā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto. Ont. t. LO 2510) **Toronto Sv. Jāņa latviešu draudzē**

Svētdien, 15. febr., plkst. 12.30 dievkalp. Sv. Trīsvienības baznīcā, 619 Sherbourne Str. Svētdienas skola. Pēc dievkalp. draudzes gadskārtējā pilnsapulce. Darba kārtībā draudzes padomes un revīzijas komisijas ziņojumi par draudzes darbību 1952. gadā, rotācijas kārtībā aizejošo draudzes padomes locekļu un revīzijas komisijas locekļu vēlēšanas, dažādi jautājumi un budžets 1953. gada 1. pusgadam. Visi draudzes locekļi lūgti pilnsapulci apmeklēt.

Sestdien, 28. februārī, plkst. 7.30 draudzes vakars Sv. Jāņa baznīcas sanāksmju telpās. Programmā — „Latviešu literatūras tēli uz skatuves" (Goda mielasta rīcības komitejas sēde — no brāļu Kaudzīšu romāna „Mērnieku laiki"; Olinietes monologs no „Mērnieku laikiem" un Pēterienes un Tēvaines dialogs no J.Jansevska „Dzimtenes" u. c.). Programmu sakārtojis un vada Inris Dzeguze. Viesi tiks pacienāti. Visi mīļi aicināti.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto. Ont., tel. MI 1873) Toronto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu stūrī). Svētdien, 15. febr. dievkalpojums plkst. 3 p. p. Pēc dievkalpojuma Dāmu komitejas rīkotais „Draudzes vakars" ar bazāru un loteriju, tējas galdu.

Pārskatu par draudzes darbību 1952. gadā var saņemt draudzes kancelejā un pēc katra dievkalpojuma.

Sakarā ar draudzes locekļa Jūlija Tomiņa nāvi, Bērnu fonda pārvalde lūdz bērnu fonda dalībniekus iemaksāt $1.—.

Draudzes locekļu š. g. 25. janvāra pilnsapulcē pārvēlot vienu trešdaļu no Padomes locekļu sastāva, padomē ievēlēja: A. Pauzeri, Ž. Kiršteinu, E. Apini, A. Kajaku, Ž. Epneri, E. Milleri. Padome savā pirmajā sēdē amatus sadalīja sekojoši: Draudzes priekšnieks R.Roze, priekšnieka vietn. plkv. A. Liepiņš, sekretārs Ž. Epners, sekretāra vietn. M. Vagners, kasieris E. Millers, kasiera vietn. E. Austriņš, mantzinis Ž. Kiršteins. Baznīcas ēkas pārvaldes komitejā A. Sprogis, J. Petsalis, E. Veiss. Revīzijas komisijā ievēlēti: J. Preisbergs, J. Dreimanis un J. Pētersons.

Māc. A. Voitkus (118 Locke Str N. Hamilton, Ont t 82259). **Hamiltonas sv. Pāvila** b-cā (104 Hugson Str. N.) latviešu dievkalp 15. febr., plkst. 5,30 p. p.

Māc. E. Bērziņš (5833-45 Ave Red Deer, Alta) svētd. skola katru svētdienu **Red Deera** māc. mājā plkst. 11 no rīta.

Māc. E. Caune (10827 — 114 St. Edmonton, Alta, t. 41890). **Edmontonā,** 15. febr., plkst. 4 p. p. dievkalp. Sv. Jāņa b-cā. **Kalgarijā,** 22. febr., plkst. 3 p. p. Lielās Lūdzamās dienas dievkalp. Pirmā luterāņu b-cā.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlowe Ave. NDG, Montreal, Que. t. 3422). **Montreālā,** 15. febr., plkst. 4 p. p. dievkalp. Redeemer b-cā (285 Clarke Ave. Westmount.).

Māc. H. Kušils (39 King Str. W. Kirkland Lake, Ont.)

Kirkland Leikā, 15. febr., plkst. 2 p. p. Svētdienas skola katru sestdienu no plkst. 10-12.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Dievkalpojumi Sadberijā, Regent St. Kristus b-cā, svētdien, 15. februārī, pl. 1 p. p.; svētdien, 1. martā Lielās Lūdzamās dienas dievk., pl. 1 p. p. **Māc. F. Ruperts**

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojums un sv. vakarēdiens svētdien, 15. febr., plkst. 17.00, Walmer Road baptistu baznīcas telpās. Plkst. 19.00 Jaunatnes sanāksme. Piektdienas vakarā plkst. 20.00 Lūgšanas sapulce. Māc. R. Ekšteins.

PASTEIDZATIES
PASŪTINĀT GALDIŅUS
TRADICIONĀLĀ DAUGAVAS VANAGU
KARNEVĀLĀ
13. FEBRUĀRĪ, PLST. 20.00, 62 CLAREMONT IELĀ TORONTO.

- KARNEVĀLA CEPURES
- ĶĪNIEŠU KRODZIŅŠ
- PUĶU MEITENES
- B A L O N I
- S E R P E N T Ī N S

VILIBALDS DROSMIŅŠ KOREJĀ
LABA BUFETE. LAIPNA APKALPOŠANA
TIKAI REZERVĒTI GALDIŅI
Telpas piemēroti dekorējuši mākslinieki P. KĀRKLIŅŠ un A. KOPMANIS
Galdiņi rezervējami pa tel. GL 3066
MASKU GODALGOŠANA AR PUBLIKAS LĪDZDALĪBU. ĻOTI LABA EIROPIEŠU MŪZIKA
IEEJA $1.50 MASKĀS $1.00
Apmeklēt lūdz DAUGAVAS VANAGU saime

VANKUVERĀ UN VINDZORĀ

Vankuveras Latviešu biedrība 1. februārī rīkoja Draudzīgā aicinājuma atceres vakaru, kuru ievadīja māc. Avotiņa uzruna, pēc kam sekoja Avotiņas — Aizsila Zīlītes literārs darbs ar Draudzīgā aicinājuma ieskaņu. Draudzīgā aicinājuma ietekmē un vecās simboliskās tradicijās. Avotiņa dāvāja biedrībai savu gleznu, ar lūgumu to šajā vakarā izlozēt biedrības labdarības papildināšanai. Māc. Avotiņš nodeva sarakstu par grāmatām, kuras tas dāvā biedrības bibliotēkai.

Sava Austrālijā dzīvojošā dēruma Žaņa Brākmaņa uzdevumā L. Ozolkalne pasniedza viņa darinātu gleznu tam no Vankuveras latviešu vidus, kam vistīrākā latvieša sirds, līdz ar šo pildot arī Draudzīgā aicinājuma tradicijas. Gleznu saņēma māc. Alberts Berlis, mūsu sirmais un cienījamais krīvs, par viņa teiktiem pirmiem svētvārdiem latviešu valodā pirmajos gados šai zemē.

Seko mūsu vienīgās, lieliskās deklamētājas S. Līskopas priekšnesumi un Vankuveras radiofona kamermūzikas orķestra izcilo flautistu — Arvīda Granta un italieša Don Dorazio flautas duets.

Savus literāros darbus vēl nolasīja L. Ozolkalne un Aizsila Zīlīte, un vakaru noslēdza otrreizējs flautu duets, ko sajūsmināta publika pavadīja ilgiem, nerimtīgiem aplausiem.

Programmas dalībnieki saņēma A. Grodnis referēja par 1921. g. 26. janvāra notikumiem. Viņš uzsvēra, ka mums būtu sirsnīgāk jātic Latvijas brīvības atgūšanai, jātic tā, kā tic mūsu palicēji dzimtenē un aizvestie Sibirijā, reizē aicinādams tautiešus saslēgties ciešāk un neaizrauties no dolara vērtības.

A. Dzilnas kundze vienkāršos, arī bērniem saprotamos vārdos referēja par grāmatu un tās nozīmi, ar skaistiem piemēriem pasvītrodama latviešu lielo interesi par labām grāmatām.

Aizkustinoši bija noklausīties bērnu, pat tādu, kas vēl nevar skaidri izrunāt, deklamācijas. Turpretī sāpīgi bija redzēt, ka mūsu spēcīgās jaunatnes lielākā daļa ieradās priekšnesumiem beidzoties, lai piedalītos tikai programmas otrā daļā — dejās.

A. Skuja bija rūpējies par grāmatu izstādi. Žēl, ka jaunatni tās ļoti maz interesēja.

A. Drodnis

LNAK KARTOTĒKĀ TIEK MEKLĒTAS SEK. PERSONAS:

Vladislavs Celmiņš, Pēteris Galvanovskis, Valdis Galoveckis, Lauma Kreišmane, K. Krēmers, Elizabete Korts (Ziemele), Elmārs Knops, Kārlis Lapiņš, Adolfs Ligtigovers, Jānis Lavs, Amanda Ozola, Arturs Ozoliņš, Emilija Pauzule, Alfreds Pilags, Irena Pinka, Arvids Radziņš, Aleksandrs Salnājs, Melita Siliņa, Vilma Merija Sproģe, Velta Staģe, Hildegarde un Silvija Saksones, Kitija un Jānis—Paulis Varbūti, Augusts un Alma Viļumsoni, Pēteris Valka, Arturs—Osvalds Zemītis, Edgars un Irene (dzim. Soikāns) Žīguri.

Minētās personas lūgtas paziņot savas adreses kartotēkai — Latvian National Federation in Canada, St. Andrew's Church, Carlton and Jarvis Sts., Toronto, Ont.

VINDZORĀ

Š. g. 31. janvārī, Vindzoras latvieši pulcējās, lai atzīmētu Latvijas de iure un Draudzīgā aicinājuma dienu. Kā viesi piedalījās tautieši no Detroitas un Sarnijas.

Vakaru atklāja A. Dzilna, aicinot klātesošos nodziedāt Dievs, svētī Latviju.

Pagodināmies paziņot, ka mūsu firmas dienestā stājas
E. PĒRKONS
360 BLOOR ST., E., TORONTO
Tel. birojā PR 1146 un mājās ME 6435
E. Pērkona kungs speciālizējies dzīvojamo īpašumu darījumos. — Lūdzam zvanīt, ja gribat pirkt vai pārdot!
W. C. McLAUGHLIN LTD.
REALTORS
Galv. birojs: 360 BLOOR St., E. Tel. PR 1146
MŪSU FIRMA PASTĀV VAIRĀK KA 35 GADI

UZMANĪBU!
CONTINENTAL ASSURANCE Co,
DIB. 1911. GADĀ
Pirmoreiz Kanadā piedāvā vecuma grupai no 18—45 g.
KRĀJKASES PLĀNU:
1. AR PRĒMIJU IZMAKSU KRĀSANAS LAIKĀ, NEIESPAIDOJOT DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU.
2. NĀVES GADĪJUMĀ JŪSU IETAUPĪJUMA IZMAKSU + APDROŠINĀŠANAS SUMMU UN NEIZŅEMTĀS PRĒMIJAS.
3. IZVĒLE VECUMA NODROŠINĀJUMAM, BĒRNU IZGLĪTĪBAI UTT. (150)
Arī: Pilnīga un daļēja sociālapdrošināšana, dzīvības apdrošināšana visu vecumu grupām līdz 70 gadu
JŪSU PĀRSTĀVIS TORONTO UN ONTARIO
CONTINENTAL ASSURANCE Co.
TRANSPORTATION ASSURANCE Co
ALEKS. KRETULNIEKS
1656 AVENUE RD., Tel. RE 1235 un OR 1517. Darbd. no 9—5

DĀMU IEVĒRĪBAI

Tradicionālā Daugavas Vanagu karnevālā 13. februārī, 62 Claremont ielā, Toronto, pirmoreiz dāmām būs speciāls alus, bez atsevišķas piemaksas. Tāpat dāmu rīcībā būs bole, likieri u. c. garu atsvaidzinātāji padzērieni pie laipnas apaopkšanas .Tikai savlaicīgi jāpasūtina galdiņi.

Sludinājums

BAUMAS VAI PATIESĪBA ST. KATARĪNĒ

Vai nu te ir darīšana ar lidojošiem šķīvjiem, vai arī šie laudis izspraukušies cauri dzelzs aizkaram, bet Svētajā Katarīnē esot saradušies Ungārijas čigāni. Čigāni, vietējo valodu neprazdami, klīduši ielās. Daugavas Vanagi un Vanadzes šos pievākuši, nometinājuši Jura ielā — pagrabā un tagad mācot viņiem latviski dziedāt, gan latviski dancot un rādīšot tautai savā 28. februāra labdarības karnevālā. Panākumi esot lieliski — viens otrs esot tāds pastīvāks, bet visi kopā lieliski. Tā gaidāmais karnevāls būšot pārsteigumiem bagāts. Sakarā ar šo starpgadījumu Vanagi pūloties izbrīvot telpas gan skolās, baznīcu pagrabos un krogos, lai varētu izmitināt viesus — latviešus — kas i no visām Kanadas provincēm gan arī tuvējām ASV saradīšoties karnevālā Čigānu kulbā. Tad nu karnevālā redzēsim — baumas vai patiesība....

Novērotājs

PASKAIDROJUMS

LA iepriekšējā n-rā 3. lpp. ievietotais foto attēls Preses pīle un 5. lpp. — Skautu gada svētku attēls ir H. Kligera.

Viņi negrib apdraudēt Pad. Savienību

50 DIVĪZIJAS PAD. SAVIENĪBAI NAV BĪSTAMAS

Atlantijas valstu aizsardzības konferencē 1952. g. februārī Lisabonā kā militārās drošības minimu uz līnijas starp Nordkapu un Mesīnu paredzēja 96 divizijas un 9000 lidmašīnas. Šie skaitļi tika ierakstīti papīros, tāpat kā tiem līdzi papīra spārniem lidoja jūsmas un cildinājumi. Protams, pirms gada arī Korejas ietekme vēl bija krietni svaigāka un pacifistiskie Rietumi pie šī lokālā augoņa nebija tiktāl pieraduši, lai atzītu, ka tā gandrīz ir tikai amerikāņu un krievu „iekšēja lieta", kas var gadiem ilgi vārīties ķiniešu un korejiešu asinīs, ja vien to kāds pārsteidzīgs ģenerālis tīši nepaplašina. Uzticēšanās Pad. Savienības miermīlībai, karot nevarībai, iekšējam sabrukumam un vēl dažādiem saimnieciskiem un psiholoģiskiem faktoriem ir daudz tikama kā smagā gatavošanās pret kādu vēl nenotikušu jaunumu.

Tādēļ arī Lisabonas lēmumi ir it kā pieņemti, liekas, nervozitātes ietekmē un paredzētie skaitļi nodoti arķīvam. To vietā pēdējā sanāksmē Parīzē Atlantijas valstu aizsardzības stāba priekšnieks ģen. Grīnters kollēgas iepazīstināja ar kādu citu plānu. Tas ir izstrādāts, ievērojot to, ko reāli Eiropas aizsardzībai var dabūt un stratēģiski izvietot, lai paturētu iespējami labākās izejas pozicijas tam brīdim, kad Eiropas valstis savai aizsardzībai spēs un gribēs darīt vairāk. Pēc šī plāna Elbas, Vezeras vai Reinas aizsardzības līnijas atkrīt. Grīnters ir ieskatos, ka ar 50 divizijām, kuras labākā gadījumā varēs salasīt, un 5000 lidmašīnām frontāla aizsardzības līnija būtu pārāk bīstams risks pret rūpīgi izplānotu un mazākais divreiz spēcīgāka pretinieka pēkšņu uzbrukumu, kas neglābjami šo līniju caursistu un atsevišķos ielenkumos galveno kodolu iznīcinātu. Tā vietā ģenerālis paredz jau pašā konflikta sākumā visus labākos spēkus koncentrēt iepriekš izbūvētās un vietējiem dabiskajiem apstākļiem piemērotās „tilta galu" pozicijās, kuras būtu militāra nepieciešamība noturēt līdz tam brīdim, kad būs iespējams uzsākt pretuzbrukumu. Tādā kārtā sarkanarmijas pārejošā okupācijā nonāktu gandrīz visa Rietumvācija, izņemot Šlezvig—Holsteinas zemes šaurumu, kas sarga pieeju Dānijai, un trīs ielenktus cietokšņus, ap 40 kv. klm. katru, Švābu kalnus ap Misingenu, ap Kaiserslauternu un Eifeļa kalnos. Tāpat krievi okupētu arī Beļģiju un gandrīz visu Franciju, bet paliela tilta gala pozicija ietvertu pusi Holandes, lokā no Cuidera līča līdz Māsas grīvai. Francijā priekštilta nocietinājumi paliktu Bretaņas un Serburgas pussalu galos, bet ielenktie kalnu cietokšņi Vogēzu un Overņas kalnos. Regulārās frontes līnijās paliktu vienīgi Alpu šķirtne no Tulonas līdz Triestai (domāta Itālijas aizsardzībai un spēku vēlākai sakoncentrēšanai, kā arī Pirenēju kalnu priekšlauks Francijas dienvidrietumu stūrī ar dabisko šķērsli Garonnas upi.).

Šis plāns pēdējās Atlantijas aizsardzības pakta valstu sanāksmē ir plaši pārrunāts un tā pretinieks ir Grīntera šefs — Ridžvejs, kurš ļoti asā tonī pasvītrojis, ka Lisabonā pieņemtās 96 divīzijas un 9000 lidmašīnas no saprātīga militāra viedokļa ir minimālais priekšnoteikums Eiropas aizsardzībai. Arī ģenerālis Grīnters vēlas to pašu, bet savu plānu viņš ir izstrādājis, lai parādītu, kādas ir reālās iespējas un vai pārējie kungi ar to ir apmierināti. Un tiešām — apmierinātas balsis ir atskanējušas! Ne tik vien angļiem un frančiem šķiet, ka 50 divīziju pietiek, lai nosegtu 3000 kilometrus no Nordkapa līdz Mesīnai, bet arī ģenerālis Štemenko paspējis šo plānu analizēt Frunzes kara akadēmijā un piebilst: ja nu kapitālisti Rietumeiropā palikšot pie 50 vai 60 divizijām, tad to varētu arī neuzskatīt par Pad. Savienības apdraudējumu.

Va—, Pe—.

Īpašas skolēnu krūšu nozīmes

Š. g. 31. janvārī TLB Sestdienas skolas skolēniem ir izsniegts sekmju novērtējums par I. mācības pusgadu. Laipni lūdz skolēnu vecākus tos parakstīt un atsūtīt skolai atpakaļ.

Pašreiz ideja par skolēnu krūšu nozīmi, kuras metu zīmējis mākslinieks J. Deksnis, ir īstenojusies. Gravieris O. Grīns tās ir pagatavojis sudrabā (oksidētas) ar divējādu piestiprināšanas veidu. Paraugi apskatāmi skolā mācību laikā. Cena: $1.00 un $1.10. Šīs krūšu nozīmes trimdā aizstās dzimtenes skolās valkātos formas tērpus un tām būs nacionāli—ētiska audzinoša nozīme. Šī nozīme ir savā ziņā mūsu tautas dzīvā gara simbols un tā nedrīkstētu iztrūkt ne pie viena jaunieša krūtīm. Mūsu valsts svētkos un citos svinīgos sarīkojumos jaunatne valkās šo latviešu skolas nozīmi pie savām krūtīm ar tādām pašām jūtām un lepnumu, ar kādu šādos gadījumos mēdz valkāt tautas tērpus. Skolas nozīmi ir vēlams iegādāties un valkāt arī skolu jau beigušajiem audzēkņiem. Viņi tās var pasūtināt katru sestdienu skolā, mācību laikā.

Skolas vadība izsaka mīļu paldies latviešu ģimenēm un skautu — Gaujas un Rīgas vienībām par labo nodomu, atbalstīt skolu materiāli, sarīkojot 17. janvārī īpašu vakaru ar atlikumu skolai par labu.

Atsaucoties Draudzīgajam aicinājumam, skolai ziedojuši: V. Ziediņš — Prof. Dr. A. Švābes, prof. Dr. K. Strauberga un E. Hauzenbergas Šturmas redakcijā izdotās Latviešu tautas dziesmas. Pirmais sējums jau saņemts. Šī latviešu tautas svētā grāmata ir liels atbalsts skolotājiem skolas darbā un daudzu ziņu avots skolēniem.

A. Kalniņš dāvinājis J. Strauberga rakstus par seno Rīgu un Rīgas latviešiem — Sen to Rīgu daudzināja. Šī grāmata kalpos kā seviški vērtīgs mācības līdzeklis VI kl. vēstures stundās.

Bez tam naudā ziedojuši: Zemitaks $2.00 un J. Lejiņš $5.00.

Sirsnīgs paldies visiem, kas skolu ir atcerējušies šinī dienā.

TLB Skolas padome

IEVĒRĪBAI!

Lai varētu precīzi izsūtīt informāciju par veselības, dzīvības, automobiļu u. c. apdrošināšanu, laipni lūdzu klientus savās vēstulēs minēt nodarbošanos un vecumu visām tām personām, kas vēlas apdrošināties.

Apdrošināšanu varu pieņemt tikai Ontario provincē

V. BEBRIS
48 Rathnelly Ave, Toronto
Ontario

Kāpēc maksāt dārgo DZĪVOKĻU ĪRI?
$500 TAGAD UN $1270 MĀJU PĀRŅEMOT,
Jūs pērkat 6 istabu ķieģeļu māju (bungalow) ar gaisa apkuri, kanalizāciju, atsev. iebraucamais ceļš, atpūtas telpa u. c.
Vai Jūs apsverat,... ka mājas pilno vērtību Jūs nomaksāsit, maksājot to pašu, ko par dzīvokļa īri?
ZVANĪT,
Mr. HALAS, MO 1126
C. H. GAY Real Estate Broker
2269 Yonge St., Toronto
(145)

PATEICĪBA

Gaujas gaidu vienība izsaka sirsnīgu pateicību visiem, kas sekmējuši mūsu gada svētku izdošanos. Vecāku padomes pr. E. Pučiķa kungam, M. Kalniņa, V. Priedīša, A. Vāgnera, Vītola un Timbera kundzēm un E. Brodera kungam, Nacionālā teātra galvenai vak. Mildai Bērziņas kundzei par lielo izpalīdzību, atvēlot dekorācijas, apgaismotājam Udrovska kungam un dekorātoram Sukura kungam. Sirsnīgs paldies par dāvanām Pirmai latv. luterāņu draudzei, LNAK, TLB, vecskautiem, TLSK, M. Svekera kundzei un visiem apsveicējiem un apmeklētājiem, kas mūs morāli un materiāli atbalstīja.

Gaujas g. v. p. A. Heniša

9. janv. Okvillē Ernesta Ridauta agents Viktors Rebane no Hamiltonas cietis auto katastrofā. Pats viņš ticis cauri ar vieglieni miesas bojājumiem, bet viņa vadītam Meteoram nodarīti zaudējumi p ar$800.—.

Pag. nedēļā Hamiltonas metalla fabrikā laho kāju vārīri apdzinājās no Zviedrijas iebraukušais E. Ansenavs. Viņš nesis spaini naftu, kas izlijuši un sākusi degt. Cietušais ārstējas General Hosp. Hamiltonā.

Sludinājums

LAIMĪGI IZGLĀBIES

Pazīstamais nekustamu īpašumu aģents Bruno Puriņš piedzīvoja laimīgu izglābšanos.

Traucoties savā jaunajā Monarchā ar 75 jūdžu ātrumu pa Bloora ielu uz austrumiem, Spadinas krustojumā, apgāza ar cilvēkiem piepildītu satiksmes autobusu. Puriņš apmeta trīs kūleņus gaisā, un... traucās tālāk. Bay ielas krustojumā iztrieca no sliedēm ielu dzelzceļa vagonu, Puriņa mašīnai tika viegli saliekta numura plate. Tālākā „amoka skrējienā" uz Don River tilta, apbraucot ugunsdzēsēju mašīnu, Puriņš salauza tilta margas un gāzās dziļumā, kur patlaban jonoja Pacific ekspresis. Skarot lokomotīves skursteni, kurš nolūza, Puriņa mašīna sasniedza cietzemi. Pārslēdzoties uz pirmo ātrumu, Puriņš izkļuva uz ielas. Te to sagaidīja jaunas briesmas.

Lielais troksnis un knada bija pievērsusi policijas uzmanību, kura, trauksmes sirēnām kaucot, devās gūstīt trako braucēju. Lai no gūstītājiem izvairītos, Puriņš strauji iegrieza Simpsona avēnijā, austrumu virzienā. Tā kā šī ir vienvirziena iela uz rietumiem, tad policijas mašīnas bija spiestas te apstāties un Puriņš netraucēti devās tālāk. Jautājumam, par šī vienreizējā brauciena iemesliem, Puriņš, vēl uztraukumā drebēdams, atbildēja, ka nav skrējis pārdot tautiešiem kādu māju, bet gan iegādāties galda kartes Vilibalda Drosmiņa karnevālam, 13. februārī.

Kā zināms, pagājušā gadā Miera karnevālā Puriņš bija palicis bez sava galdiņa, un par to saņēma ne visai glaimojošas piezīmes, ne tikai no savas simpatiskās kundzes Dagmāras, bet arī no visas lielās draugu saimes.

Šogad Puriņš no visām šīm nepatikšanām ir laimīgi izglābies.

Burtlīča piezīme: Puriņam tā nemaz nevajadzēja ar savu dārgo dzīvību riskēt un skriet, jo galdiņus var pasūtināt arī pa telefonu GL 3066 un OX 9146.

DAŽOS VĀRDOS

Amerikāņu armija ziņo, ka Korejas kara laikā izšauts vairāk lielgabalu un granātmetēju šāviņu nekā Otrā Pasaules karā Eiropā.

Sakarā ar kronēšanas svinībām karaliene Elizabete II paaugstinājusi savu vīru Edinburgas hercogu par karalisko gaisa spēku gaisa maršalu, jūras admirāli un armijas feldmaršalu.

Čikagas slepenpolicists Andrejs Stridžinskis pilnā sparā iedrāzies kādā aptiekas preču tirgotavā, lai noskaidrotu pieteiktu ielaušanos, kad viņam uzbruka visi trīs laupītāji, viņu aplaupīja un aizbēga viņa automašīnā.

Jaunās, amerikāņu pirmās lēdijas Mēmijas Eizenhaueres īpatais matu sakārtojums Vašingtonā sacēlis jaunu modes vilni. Dāmas no 16—60 gadiem dzīvi atsaucas sludinājumam nekavējoties pieņemt Mēmijas frizūru. Ja mati izrādās par īsiem, tad frizieru zaloni piedāvā liekas matu cirtas vērtībā no $5.00 — $15.00.

Pilnīga nesaprašanās valda Sav. Valstīs sakarā ar kara flotes rīcību, kas jaunās 25 tonnīgās „pundurzemūdenes" X-I būvi nodevusi Fērbailda mašīnu un lidmašīnu fabrikai. Pastāv minējumi, ka, varbūt, tiek būvēts ierocis, kas būtu zemūdenes — lidmašīnas kombinējums vai robots, kas vienlīdz labi justos zem ūdens kā arī uz zemes.

Amerikāņu gaisa spēki ir atmetuši jebkādu ceribu, ka atombumbas uz Krieviju varētu nogādāt atsveišķās, pa vienai lidojošās un nepamanāmās 'idmašīnās, (kā to amerikāņi darīja bumbojot Hirošimu). Krievu radara sistēma un novērošana ir jau tiktāl attīstīta, ka vienīgais veids, kā panākt efektīgu atombumbas nogādāšanu līdz gala mērkim, ir lidojot lielās masās, kur pati bumba atrastos tikai dažās lidmašīnās.

Amerikāņi ar bāžām vēro jaunās krievu aviācijas bazes. Viena no tām atrodas otrpus Bēringa šaurumam, Čukotskas pussalā. Kāda cita baze izbūvēta Murmanskas apgabalā, netālu no Somijas. Ir zināms, ka tur krieviem atrodas visamz 1000 tāllidošanas bumbvedēju, kas no savām bazēm spēj sasniegt visus svarīgos centrus, kā Kanadā, tā arī Sav. Valstīs.

Tikai dažas stundas pirms Otrā Pasaules kara beigām pāri kādam Austrijas ezeram Vīnes tuvuma Vērmachta uzdevumā devās kāda speciāla sakaru lidmašīna, kuru nogāza sabiedroties un tā iekrita ezerā. Lidmašīnas vadītājs noslīka, bet divi apkalpes locekļi izglābās. Pēdējie tomēr drīz vien bez pēdām pazuda. Vēlāk noskaidrojās, ka lidmašīnā atradušies dažādi dārgmetalli, kā zelts un platīns. Tagad lidmašīnas vraku uzgājuši ūdenslīdēji, un apkārtējie iedzīvotāji ar interesi gaida zelta zivtiņas izcelšanu ūdens virspusē.

VORCESTRĀ CILDINA LATVIEŠU MĀKSLINIEKU

Pirms kāda gada mākslinieks grafiķis Vilis Krūmiņš izceļoja no Vācijas uz ASV un apmetās Vorčestrā. Dabūjis darbu kādā ļoti lielā hotelī, tas klusi strādāja veselu gadu, uzstādot galdus un krēslus sanāksmēs un dinejās, bet nakti pūtināšadams nogurušās rokas.

Kad šinīs dienās hotela vadība simtiem lielajā personālā klausīnāja pēc zīmētāja, kurš varētu stiidzīgi izgatavot kādu zīmējumu, pieteicās arī galdu un krēslu kārtotājs Vilis Krūmiņš un vajadzīgo uzdevumu spīdoši izpildīja. Amerikas lielais laikraksts — „Sunday Telegramm" tūlin apmeklēja mākslinieku Krūmiņu viņa dzīvoklī, iepazinās ar viņa darbiem un veltīja avīzes slejās Krūmiņam 200 rakstu rindiņas ar attēliem.

Tanī pašā laikā laikraksti ziņoja arī par Krūmiņam piespriestām godalgām, nākošiem latviešu dziesmu svētkiem izgatavoto plakātu un krūšu nozīmi. Draugi un paziņas, kas vientuļo mākslinieku grib atcerēties, var rakstīt uz šādu adresi: 64 Portland St., Worcester, Mass., USA.

J. S.

Dr. JĀNIS KAROLS
M.D. — L.M.C.C.
pieņem slimniekus 404 DELAWARE Ave, Toronto
Darbdienās no 9—11 un 5—7, izņemot trešdienās, tel. OL 1681

NENOKAVĒJIET!
Pašreiz saņemtas jaunas grāmatas ierobežotā skaitā:

(162)	broš.	ies.
J. Akuratera — PĒTERIS DANGA, rom.	1.50	—
Erv. Rommeļa — TUKSNEŠA VELNS	2.80	—
RELIĢIJA UN DZĪVE	1.80	—
J. Siliņa — DABAS VĒROTĀJI, stāsti	0.90	—
J. Akuratera — DEGOŠĀ SALA	—	1.80
F. Buss — BISMARKA NOSLĒPUMS	1.80	—
T. Plivjē — STAĻINGRADAS TRAĢĒDIJA	—	3.60

DV GRĀMATNĪCA
123 HURON IELĀ, TORONTO Tel. WA 0792

HOGANS
Pontiac-Buick Limited pārstāvis PAUL JUTTUS
348 un 238 DANFORTH AVE, tel. veikalā GE 1152, mājās RI 4133. Veikals atvērts no plkst. 9 līdz 10 vakarā Sestdienās no plkst. 9—5
VIETA, KUR JŪS VARAT IZDEVĪGI NOPIRKT AUTOMAŠĪNU UN ARĪ SAVIEM DRAUGIEM IETEIKSIT
(4) —Presse—

VISI BĒRNI GAIDA GADA TIRGU SPRUNGULMUIZĀ
22. FEBR., PL. 18 YMCAs TELPĀS, 40 COLLEGE ST., TORONTO